Lodzer Tageblat № 197

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem

פרייז 15 גראשען

לאָדזער טאַגעבלאַט

היינט 6 זייטען

-רעדאקציע און אדמיניסטראציע: פיעטריקאווער 16.
טעלעפאָנען פון: רעדאקציע 100-57, פון אדמיניסטראציע 100-47

דינסטאג, כ"א מנחם אב תרצ"ב | 23 sierpnia 1932 | 25-טער יאהרגאנג

וויכטיגע נייעס פאַר די אנטיילנעהמער אין דער גרויסער

ארץ-ישראל-עקסקורסיע פון „לאדזער טאגעבלאט"

אינ'ם פראָגראַם און אין מאַרשרוט פון דער גרויסער ארץ-ישראל-רייזע, וואָס ווערט אָרגאַניזירט דורכ'ן „לאָדזער טאַגעבלאַט" איז אַ דאַנק אונזער אינטערווענץ ביי דער איטאַליענישער שיף-געזעלשאַפט דורכגעפיהרט געוואָרען אַ וויכטיגע ענדערונג, דהיינו: דער גרויסער אָקעאַן-דאַמפער וועט אָפּ-געהן פונ'ם פּאָרט אין נעאַפּאָל מיט אַ טאָג פריהער ד. ה. פרייטאָג דעם 17-טן סעפּטעמבער.

אין דעם זין ווערט אויך געענדערט דער טערמין פון דער רייזע פון לאָדז. נעמליך: די עקסקורסיע

וועט אָפּפאָהרען פון לאָדז מיט אַ טאָג פריהער, דאָס הייסט

מיטוואָך דעם 14-טען סעפּטעמבער ה. י.

כדי אַלע עקסקורסאַנטען זאָלען קענען דורכמאַכען די רייזע פון לאָדז קיין נעאַפּאָל ביז פרייטאָג און אויסמיידען וועלכען עס איז חלול-שבת.

יעדער איינער פון 18 יאָהר אָן, יונגערמאַן אָדער מערעל האָט איצט די מעגליכקייט צו פאָהרען קיין ארץ-ישראל בעקוועם, אַנגענעהם און פאַר אַ זעהר ביליגען פּרייז. ער דאַרף נאָר צושטעלען: 1) אַ פּאַס (דאָוואָר אָסאָביסטי) מיט בעשטעטיגטער פּוילישער בירגערשאַפט; 2) מענער (ביז 48 יאָהר) אויך אַ מיליטעריש ביכעל 3) 4 גוטע פאָטאָגראַפיעס.

די א"י-עקסקורסיע פון „לאָדזער טאַגעבלאַט" צייכענט זיך אויס פון אַלע אַנדערע דערמיט, וואָס זי ווערט דורך אונז אָרגאַניזירט געמיינזאַם מיט דער פּראָמינענטער און וועלט-בערימטער אינטערנאַציאָנאַלער רייזע און טוריסטען-אָרגאַניזאַציע

„WAGONS LITS/COOC"

וואו עס אַרבייטען מיט די בעסטע פאַכלייט אויפ'ן געביט פון עקס-קורסיעס און רייזעס און דאָס גיט די גאַראַנטיע, אַז אונזער עקסקורסיע קיין א"י וועט זיין די פיינסטע, סאָלידסטע און אַמבעסטען אָרגאַניזירטע מיט אַלע מעגליכע בעקוועמליכקייטען!

די רייזע קומט פאָר מיט דער באַהן און שיף דריטע קלאַס. די עקסקורסאַנטען פון 3-טער קלאַס בעקומען אויף דער שיף אַריין-זוּבער בעט אין אַ קאַבינע צו 2 און 4 פּערזאָן. 5 מאָל אין טאָג גוט עסען פון אַ כשר'ער קיך" דערונטער דריי הויפּט-מאָלצייטען.

פאַר די דאָזיגע גרויסע, בעקוועמע, אַנגענעהמע און אינטערעסאַנטע רייזע צאָהלען אונזערע לעזער סך-הכל

840 זל.

אריינגערעכנט שוין פאַר ז

אויסלענדישען פּאַס און וויזע

די עקסקורסיע וועט דויערן

פון 14 סעפּטעמבער ביז'ן 24 אָקטאָבער

און וועט געהן מיט דער באַהן פון לאָדז איבער ווין, ווענעדיג, רוים, ביז'ן וואונדערבאַרען פּאָרט נעאַפּאָל און דאַן מיט'ן גרויסען ערשטקלאַסיגען איטאַליענישען דאַמפּער „וואולקאַניאַ" (22.000 טאָן) איבער פּירעאוס, אַטען קיין חיפה.

אַלע רייזע-פאָרמאַליטעטען פון פּאַס, וויזע און דערגלייכען ווערען ערלעדיגט דורך אונז.

די איינשרייבונגען צו דער עקסקורסיע ווערען געשלאָסען אין די ערשטע טעג פון סעפּטעמבער. די, וואָס ווילען אַלזאָ, האָבען די זעלטענע געלעגענהייט צו קענען פּערברענגען ראש-השנה, יום-כפור און סוכות אין ארץ-ישראל, דאַרפען נישט צעגערן און וואָס צייטליכער איינשרייבען זיך אין „לאָדזער טאַגעבלאַט".

אנמעלדונגען ווערען אָנגענומען אין אונזער אַד-מיניסטראַציע פּעטריקאָווער 16 פון 10 אַ זייגער פריה ביז 10 אין אָוונט. דאָ ווערען אויך געגעבען ער-קלערונגען אויף אַלערליי אָנפראַגען.

פּאַרק העלענאָוו

טראַמוואַיען: צופאַהר 4 און 8

מאָרגען מיטוואָך, דעם 24. אויגוסט, פּינקט. 8,30 אָוונט קומט פאָר אַ

רעליגיעזער געזאַנגס-קאָנצערט

פון וועלט-בעריהמטען אויבערקאַנטאָר פון דער וואַרשאַווער סינאַגאָגע

משה קוסעוויצקי

מיט דער בעטייליגונג פון לאָדזער סימפּאָנישען אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון

סעהעריז פּיעמרושקאַ.

ביים קלאַוויר: פּרל. ליכטערמאַן-דאַווידאָוויטש

ס'נעמט אויך אַנטייל דער בעריהמטער פידעל-סאָליסט פון פּאַריזער קאָנסערוואַטאָריום, אונזער בן-עיר

טאָביאַס (טובי) ראָזענבערג

וועלכער וועט צו. אַנד. אויספיהרען: 1) דעם ערשטען טייל פון דער הישפּאַנישער סימפּאָניע פון לאַלאָ, 2) בעל-שם פון בלאָך. אַקאָמפּ. וועט פּרל. דוניאַ טאַפּלאָוויץ

אַלע פּלעצער צו זל. 1.04

בילעטען-פאָרפערקויף: זעלמאַנאָוויטש פּיעטריקאָווער 12 (קאָנדיטאָריי), וויינבערג נאָוואָמיעסקאַ 30 (קאָנדיטאָריי) און אין קאַסע פון העלענאָוו

אַלע פּלעצער צו זל. 1.04

מיידט אויס אַ געדראַנג ביי דער קאַסע און בעזאָרגט אייך בעצייטענס מיט בילעטען אין פאָרפערקויף.

פּראָגראַם:

לאל ברוך נעימות יתנו
כי לקח טוב נתתי לכם
עד הנה עזרנו רחמיך
אב הרחמים שוכן מרומים
שמעה ותשמח ציון
עקביא בן מהללאל
ומפני חטאינו
רצה
שיבנה בית-המקדש
גלות-ליד
מנשה. מנשה
טאָסקאַ)
זשידאָווקאַ) מיט'ן אָרקעסטער
פּאַיאַצע)

דאָס נייער לערנ-יאָהר
אָרטאָדאָקסישע 7-קלאַסיג. לעהר-אַנשטאַלט

„בית דוד"

פון בעוואוסטען לאַנגיאָהריגען פּראַקטיצירטען מלמד און פּעדאַגאָג

דוד פוקס

לאָדז, גדאַנסקאַ (דלוגאַ) 87

טיילט מיט, אַז ס'ווערען שוין אָנגענומען איינשרייבונגען פון תלמידים אויפ'ן שול-יאָהר 1932/33 אין אַלע מחלקות. עס ווערט אַנגאַזשירט די טיכטיגסטע פּעדאַגאָגישע קרעפטען סיי אין למודי-קדש סיי אין למודי-חול.

„בית-דוד" ווערט איינגעאָרדענט אין אַ ערשטקלאַסיגען מוסטער-האַפטען איינגעריכטעטען היגיענישען לאָקאַל, וועלכער געפינט זיך אין אַ בעזונדער בנין אין דער מיט פון אַ פּראַכטפולען גאָרטען.

„בית-דוד" ווערט איינגעפיהרט דורך דעם לאַנגיאָהריגען בע-וואוסטען פּראַקטיצירטען ערציהער און קינדער-פריינד, וועלכער האָט זיך מיט זיין אייגענאַרטיגע פאַכמענישע פעהיגקייטען ערוואָרבען אין אונזער שטאָט פיל טויזענדער סימפּאַטיקער און אָנהענגער.

„בית-דוד" וועט מיט זיין סדר הלמוד און אופן פון ערציהונג געבען דעם קינד אַ פולשטענדיגען תכלית אין למודי קדש ווי אויך אַ פולשטענדיגען 7-קלאַסיגען קורס אין למודי חול אַזוי, אַז די תלמידים זאָלען זיין בעזה"י לשמים ולבריות.

איינשרייבונגען קומען פאָר פון דינסטאָג ב' דר"ח תמוז (ד. 5-טען ליפּיעץ) טעגליך פון 1—10 פאַרמיטאָג און פון 4—9 אָוונט אין די קאַנצעלאַריע פון „בית דוד" גדאַנסקאַ (דלוגאַ) № 87

די לייטונג.

בעמ.: צופאַהר-טראַמווייען 5, 6, 8, 9 און 17

און טיפען צער זעגען מיר מודיע וועגען טויט פון אונזער אונפערגעסליכען

נ. ע. יוסף זונדעלעוויטש

(אַפּטייק-אינהאַבער) אין עלטער פון 68 יאָהר.

די לויה איז פאָרגעקומען נעכטען, מאָנטאָג, דעם 22-טען אויגוסט 1932, 2 אַ זייגער ביי-טאָג פון טהרה-הויז, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפגעטרויערנדע

פרוי, קינדער, אייניקלעך און פאַמיליע.

Dr. A. S. Tenenbaum
Piotrkowska 109, tel. 220-25
צוריקגעקומען

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אין עלטער פון 41 יאָהר מיין ליבער מאַן, אונזער ליבער זיהן

נ"ע

יהודה לייביש שוויענטאַרסקי

די לויה קומט פאָר היינט דינסטאָג כ"א מנחם אב ת"צ"ב 1 מיטאָג פון טרויער הויז לימאַנאָווסקי (אַלעקסאַנדרער גאַס) 14.

די טיפגעטרויערנדע פאַמיליע

צוליב דעם פריהצייטיגען טויט פון

נ"ע ליבוש שאַפּשאָוויטש

דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען ביילייד און מיר טרייסטען די גאַנצע פאַמיליע מיט די טראַ-דיציאָנעלע טרייסט ווערטער המקום ינחם אתכם

פעלא און מרדכי טאַגעליכט

כוס תנחומים

לחברנו חבר הועד ר' שמחה נ"י טעורעל למות עליו אחיו בדמי ימיו

ר' שמואל יצחק ז"ל

המקום ינחם אותו ואת משפחתו בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

הועד דחברת לינת משמורים זיעלאנא 26

א גרויס צימער

פון זאַפּאַרט איבערצוגעבען

צו ערפאָהרען אין אדמ. אונטער „B."

1754

5 היטלעריסטען פערמשפט צום טויט אין ביטען

שטורם-אפטיילונגען שטורמען דאס געריכט; שיסערייען און צוזאמענשטויסען מיט פאליציי

נייע פראיעקטען וועגן ברייטערע קרעדיטען פארן סוחרטום

היטלעריסטישע אונרוהען אין ביטאם

בערלין, 22. אויגוסט (ספ.) אין ביטאם זענען אויסגעבראכן ערנסטע אונרוהען. די היטלעריסטען האבן ארומגערינגלט דעם געריכטס-בנין און מיט כח זיך ארײַנגעריסען אינעווייניג און דעמאלירט די גאנצע אײַנריכטונג. אין פיל געשעפטען זענען אויסגעהאקט געווארען די שויבן. עס איז געקומען צו א שיסעריי.

—:§:—

5 היטלעריסטען פערמשפט צו טויט פאר פאליטישען טעראר

בערלין, 22. אויגוסט (ספ.) דאס געריכט אין ביטאם (פוילישען שלעזיען) האט היינט נאכמיטאג פערעפענטליכט דעם אורטייל נעגען 9 היטלעריסטישע שטורמיסטען וואס האבן זיך בעטייליגט אין אטענטאט אויפ'ן ארבייטער פיעצוך. די היטלעריסטען: קאטליש, מולער, וואלניטש, גראמפנער זענען פערמשפט געווארען פאר אויספיהרען א פאליטישען מארד. דער הויפט בעשולדיגטער לאכאמאן האט אויך בעקומען טויט-שטראף פאר אויפהעצען צום מארד, האפע איז פערמשפט געווארען אויף 2 יאהר. די איבריגע דריי זענען בעפרייט געווארען.

בערלין, 22 אויגוסט (ספ.) נאכ'ן פערעפענטליכען דעם טויט-אורטייל אין ביטאם איז אין געריכטס-זאל און אויף דער גאס געקומען צו שטורמישע אוואציעס פון די היטלעריסטען. די פאליציי אין קאמפס-גרעטקעט האט אינטערוועניערט. די היטלעריסטען האבן פערלאזען דעם בנין פון געריכט מיט אויסרופען „הייל היטלער". דער אנווענדער אויפ'ן פראצעס לייטנאנט היינעס, אנפיהרער פון די שלעזישע שטורם-אפטיילונגען האט אויסגערופען: „דער ראזיגער אורטייל איז א סיגנאל, וואס וועט אויפרודערן דייטשלאנד". נאכ'ן פערטרייבען די היטלעריסטען פון געריכטס-זאל האבן די היטלעריסטען אין אוניפארמען האבען ראן אין א צוג מארשירט איבער די גאסען. פון ברעסלוי זענען אנגעקומען פיל היטלעריסטען אויף לאסט-אויטאס. מיט גרויס מיה האט זיך דער פאליציי איינגעגעבען צו בעהערשען די לאגע.

—:§:—

ווייטערדיגער טעראר-אקטען אין דייטשלאנד

בערלין, 22 אויגוסט (ספ.) היינטער גליוויץ איז אויסגעפיהרט געווארען א באמבען-אטענטאט אויף א הויז, וואס געהער צו א מיטגליד פון צענטרום. דער גראנאט האט אנגעמאכט גרויסע שאדענס.

מלוכה-קרעדיטען פארן סוחרטום

ווארשא, 22. אויגוסט (טעל). דער קאמיטעט ביים האנדעלס-מיניסטעריום, וואס איז בערופען געווארען פאר האנדעלס-ענינים פערנעמט זיך לעצטענס בעזונדערם מיט דער פראגע פון לאנג- און קורץ-טערמיניגע קרעדיטען פאר'ן סוחר'טום. מיט דער ראזיגער פראגע האט זיך אויך אונטערעסירט דער רעפארטאמענט פאר געלד-אומלויף פון פינאנץ-מיניסטעריום, וועלכער האט פארגעשטעלט דעם קאמיטעט פאר האנדעלס-ענינים ביים האנדעלס-מיניסטעריום א פראיעקט צו פערברייטערן די מלוכה-קרעדיטען פאר'ן סוחר'טום.

==§==

שטרייק פון די ווארשאווער שטאט-בעאמטע אפגערופען

ווארשא, 22. אויגוסט (טעלעפ.) דער שטרייק פון די מאגיסטראט-בעאמטע איז אפגערופען געווארען צוליב'ן צוזאג פון שטאט-פרעזידענט סלאמינסקי, אז פרימאן וועט מען אנהויבען אויסצאהלען די פערלענגערטע פענסיעס.

מלוכה-פרעזידענט אפגעפאהרען קיין ספאלא

ווארשא 22. אויגוסט (טעלעפ.) היינט האט דער מלוכה-פרעזידענט פערלאזט ווארשא און ארויסגעפאהרען קיין ספאלא.

מארשאל פילסודסקי פארלאזט נעכטען ווארשא

ווארשא, 22. אויגוסט (טעלעפ.) 9.35 פריה איז דער מארשאל סילסודסקי צוריקגעפאהרען פון ווארשא קיין פיקילישקי, וואו ער פערברענגט דעם אפרוה-אורלויב.

דער נייער בעזיגער פון אטלאנטיק

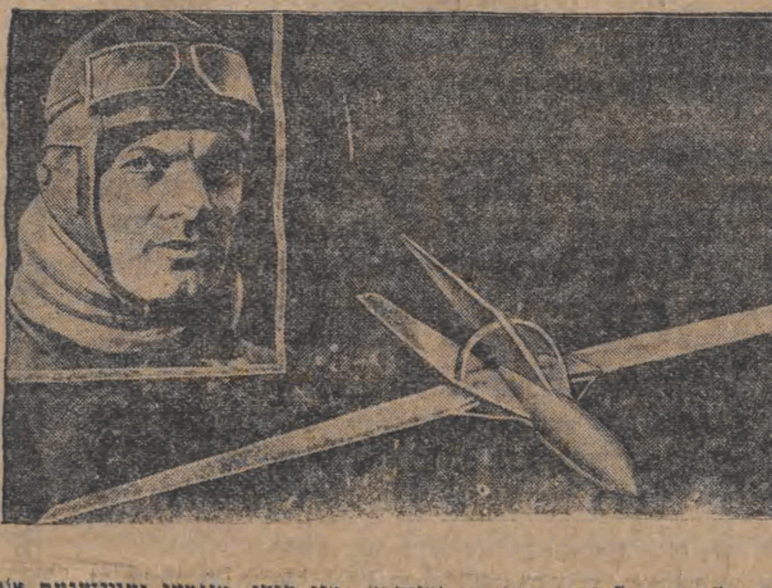

דער ענגלישער פליהער מאלימאן (אויבען) איז מיטן אונטען געוויזענעם אוי-ראפלאן אדורכגעפלויגען דעם אטלאנטישען אקעאן, פליהענדיג פון אירלאנד קיין אמעריקא

ערכ-קעניג אמאנולאה מעקלעט הייזער

רוים, 22 אויגוסט (ספ.) דער געוועזענער קעניג אמאנולאה, וואס פערברענגט איצט אין גלות אין רוים, פערנעמט זיך מיט פערמיטלען הייזער. ער וואוינט אין א ווייניגער גאס און פיהרט א בעשיידענע לעבען.

וויפיל ארבייטער זענען איצט בעשעפטיגט אין דער גרויס-אינדוסטריע

(§) לויט דער סטאטיסטיק פון אונ-דוסטריעלען פערבאנד האבען אין 73 פאבריקען געארבייט צו 6 טעג אין וואך — 6.484 ארבייטער. 11 פאבריקען צו 5 טעג — 1.814 ארבייטער, 9 פאבריקען 4 טעג — 579 ארבייטער, 7 פאבריקען 3 טעג — 328 ארבייטער. ווי ס'איז צו זעהן, האט זיך די צאהל בעשעפטיגטע ארבייטער די לעצטע טעג פערגרעסערט אויף 955 ארבייטער.

VII קל. שול פאר מיידלעך

„בית-יעקב"

לאדז, שרודמיעסקא 32 טעל. 28-170

פערשרייבט אייערע טעכטער אין די איינציגע רעליגיעזער שול פאר מיידלעך „בית-יעקב"

יודישע עלטערן!

„בית-יעקב" אין די איינציגע רעליגיעזע שול אין לאדז, וואס גיט אייערע טעכטער א אמת יודישע ערציהונג צוגלייך מיט א גענוגענדער מאס וועלטליכער בילדונג. אין קיין שום שול קאנען יודישע רעליגיעזע עלטערן אזוי נישט זיין זיכער אנצופערטרויען זייער קינד'ס נשמה ווי נאר אין „בית-יעקב", וואס שטעהט אונטער דירעקטער השגחה פון „בית-יעקב"-צענטראלע אין קראקא און פון „אגודת-ישראל" אין לאדז.

די פארמיטאג- און נאכמיטאג-שולען

ווערען פערגרעסערט אין פעדאגאגישער הינזיכט. עס קומען צו נייע ערשטקלאסיגע לערן-קרעפטען סיי אויף למודי-קודש און סיי אויף למודי-חול. דאס יאהר וועט די „בית-יעקב" שול ווערען א סך מעהר פערפולקאמט אין יעדער הינזיכט.

העכערע האנדעלס- אוןווירטשאפטס-שול

צום נייעם שול-יאהר עפענט „בית-יעקב" א האנדעלס און ווירטשאפטס-שול, לויט'ן מוסטער פון אזעלכע שולען אין מערב-אייראפא. עס איז אנגאזשירט געווארען א ספעציעל פערסאנאל פאר די האנדעלס-שול פון אינלענדישע און אויסלענדישע פעדאגאגישע קרעפטען.

אויך וועלן זיין טעטיג די פרעבעל-שולען און אווענד-קורסען מיט פערשטארקטע קרעפטען.

יודישע עלטערן פערזוימט-זשע נישט!

לאזט נישט פערפרעמדט ווערען אייער קינד פון יודישקייט און גיט נישט איבער אייער קינד אין די הענד פון הפקר שולען, אדער דארט, וואו עס איז נישטא קיין פעראנטווארטליכע השגחה! נאר אין „בית-יעקב" וועט אייער קינד ערצויגען ווערען אלס אמת יודיש אינטעליגענט קינד! אויך די עלטערן, וואס האבען לערנען קינדער מוזען בענייען די איינשרייבונגען.

איינשרייבונגען קומען פאר טעגליך אין דער שול-קאנצעלאריע שרודמיעסקא 32 פון 12—2 נאכמיטאג און פון 7.30 ביז 9 א זייגער אווענד.

די פרייזען זענען צוגענגליך!

קוראטאריום

פון די „בית-יעקב"-שולען

אין לאדז, שרודמיעסקא 32.

שרעקליכע היצן אין דייטשלאנד

נאכמיטאג-שטורם און דונער; צעהנדליגער טויטע

בערלין, 22. אויגוסט (ספ.) דער נעכטיגער טאג איז בערלין איז געווען אנ'אויסערגעוועהנליך הייסער. עס האט געהערשט א טראפיקאלער טעמפעראטור. אזעלכע היצען געדענקט מען שוין נישט פון 1865. די גאנצע בעפעלקערונג איז ממש אנטלאפען פון די שטעט זומענדיג אנ'אפרוה אין טעלען און אזיערעס, וואס האט גורם געווען צו פיל קרבנות. אין בערלין זענען פארהאן 11 דערטרונקענע, מינכען —5, שטעטין — 3, האמבורג — 4. גרויס איז אויך די צאהל פון זון-שטיכען. אויסער דעם זענען פארגעקומען 10 זעלבסטמארד-פארפאלען צוליב טעלוועזער מישוגעת אנפאלען פון די היצען.

נאכמיטאג און מיטאג איז איבער דייטשלאנד אריבער א געוואלדיגער שטורם. ס'זענען פערהאן פיל קרבנות. בלויז אויף דער פלאזשע אין בריגטאן זענען 39 מאן דערטרונקען.

טאסקא, זשידובקא, פאיאצע

זינגט מארגען מיטוואך, 8.30 אווענד אין הצלנאוו דער וועלט-בעריהמטער אויבער-קאנטאר

ה' משה קוסעוויצקי

אין בעטייליגונג פון לאדזער סימפאנישען ארקעסטער

אלע פלעצער צום פרייז זל. 1,04

פראקלאמירט די פעראייניגונג פון „פועלי ציון" און „התאחדות"

דאנציג, 22. אויגוסט (יט"א טעלעגראפיש) צוליב פערשידענע שטערונגען האט נעכטען נישט געקענט פארקומען די פעראייניגונגס-קאנפערענץ פון „פועלי ציון" און „התאחדות". די קאנפערענץ איז ערשט געעפענט געווארען היינט. נאך דער ערעפנונגס-רעדע פון בן-גוריון'ען האט ד"ר מאטמאקי ווער געלייענט די פעראייניגונגס-פלאטפארם. דערויף האט בן-גוריון פראקלאמירט די פעראייניגונג פון ביידע וועלט-פערבאנדען. די קאנפערענץ האט דאן אויסגעקליבען דיצע נטראלע לייטונג פון דער פעראייניגטער פארטיי.

דער ליבלינג פון לאדזער יודען, דער וועלט-בעריהמטער אויבער-קאנטאר ר'

משה קוסעוויצקי

טרעט אויף מיט

א געזעגנונגס-קאנצערט

מארגען מיטוואך, 8.30 אין אווענד אין הצלנאוו און זינגט די בעסטע זאכען פון זיין רייכען רעפערטואר.

לעבעדיגער „פרעזענט"

(§) אין „אפיעקא ספאלעטשנא" איז נעכטען געקומען מאריא גארילאווסקא, צוזאמען א בעשטימטען וואוין-ארט, און איבערלאזענדיג איהר קינד, איז זי נעלם געווארען, ווי אין וואסער אריין. דאס קינד איז איבערגעשיקט געווארען א שטעטישען פינדעל-הויז.

שוידערליכע עראפלאן-קאטאסטראפע אין פויזן

פויזען, 22. אויגוסט (טעלע). בעת דער לויה פון פארשטניק פעטראקעוויטש, וועלכער איז אומגעקומען אין אנ'עראפלאן-קאטאסטראפע איז פארגעקומען א שוידערליכע לופט-קאטאסטראפע, וואס האט געמאכט א שווערען רושם אין שטאט. איבער דער טרויער-ציג זענען געפלויגען איניגע עראפלאנען! אין א געוויסען מאמענט איז פארגעקומען א צוזאמענשטויס פון צוויי עראפלאנען. בייע מאשינען זענען אראפגעפאלען פון א הויך פון 300 מעטער און די פילאטען פיראס און נאוואק זענען דערהרג'עט געווארען אויפ'ן ארט.

—=—

יאפאניי-ביינערלי ייע יוש'אכ!

לאנדאן, (ספ.) פון שאנכיי ווערט מיטגעטיילט, אז אין דער פראווינץ יעהאל איז אומגעריכט געקומען א פלוצלינגער שלאכט צווישען די יאפאנער און דער רעגולערער כינעזישער ארמעע. נאך א צוויי שעה'דיגער בעלאגערונג האט דאס יאפאנישע מיליטער גענומען אין שטורם די שטאט נאנלינג.

רעשטען

Szczęśliwy ביי

נאוואמיעסקא 5 פראנט 2. שטאק

ווארנונג!

געעהרטע קונדען! אזוי ווי איהר קומט אויף נאוואמיעסקא 5 ווערט איהר פערפיהרט פון אנדערע סוחרים, וואס זיי זאגען, אז זיי הייסען שטשענשליווי זייט דעריבער אויפמערקזאם און געדענקט די אדרעס פראנט 2 שטאק וואו איהר בעקומט ביליגער טאמאשאווער און אנדערע סחורות. די בעסטע קוואליטעט, די נייעסטע און מאדערנסטע מוסטער,

אויף אנציגער און פאלטענס

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערצייגט אייך!

SZCZĘŚLIWY מיט אכטונג:

Nowomiejska 5 front II piętro

D.. med.

Markowiczowa

POWRóCIŁA

Choroby weneryczne i skórne

Zawadzka 4, tel. 166-35.

Przyjmuje od 8—11 r. i od 3—8 w.

ד"ר מעד **בערמאן**

ספעציאליסט פאר הויט און ווענערישע קראנק און מענער-שוואכע און סעקסועלע בעראטונג.

צעגעלניאנא 15. טעלעפאן 149-07

נעמט אן פון 8 — 11 פארם. און פון 4 — 8 אווענד

זונטאג פון 9 — 1 נאכמיטאג.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

Dr. Ludwik Falk

הויט און געשלעכט-קראנקהייטען

נאווראט 7, טעל. 128-07

נעמט אן פון 10-12 מיטאג און פון 5—7 אווענד.

Dr. med.

M. Weinberg

ספעציאל-ארצט פאר נערווען-קראנקהייטען.

ul. Zeromskiego 25, telefon 172-20

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 5.30 ביז 7-30 אווענד.

גאלד, בריליאנטען

און לאמבארד-קוויטענס

צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא, פיאטרקאווער 7

Dr. Ziomkowski

Chor. skórne, weneryczne i moczopłciowe

6-go Sierpnia 2

przyjmuje od 8—8.30 rano, od 2—4 i oP 7.30—9 w. w niedziele i święta od 10—1 pP

Dla niezamożnych ceny lecznic.

Dr. Niewiażski

ספעציאליסט פאר סיפליס, טריפער און מענער-שוואכע בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען און עלעקטרא - טעראפיע אנאליזען.

פאר דאמען ספעציעלער ווארטע-זאל

אנדזשעיא 5, טעלעפ. 159-40

נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, און פון 5 ביז 9 אוו.

זונטאג פון 9 ביז 1 א זייגער נאכמיטאג.

Dr. med **J.LUBICZ**

כירורג און ארטאפעד

פאלודניאווא 9 – טעל. 183-17

ספעצ. פון צוזאמענשטעלען געבראכענע הענד און פיס קראנקהייטען פון ביינער און גלידער: שווינדזוכט (גרוזליצע), אטרעטיום, רעמאטיום, פערקרימונגען פון פלייצעס, זשילאקעס. היילונג מיט איינשפריצונגען, אייגענע פראצאוניע פון ארטאפעדישע אפאראטען וואקלדעס אויף פיס-שמערצען, קינסטליכע הענד און פיס (פראטעזן) גארסעטען, ברוכבינדן (פאסקעס) א.ז.וו.

נעמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.

STARSZY FELCZER

W Suszkiewicz

צוריקגעקעהרט

11 Listopada 15 (קאנסטאנטינער)

front II piętro – פראנט 2 שטאק – Tel. 155-45

בערוהיגט שמערצען פון גאל-שטיינער אהן נארקאזע.

Dr. E. Zboromirski

דירעקטאר פון אנשטאלט פאר פיזישער הייל-מעטאדע

אל. קאשטשושקי 57

וו. 5. 39 שטאק ווינדע

נעמט אן טעגליך פון 6—8 אווענד, זונטאג און חגא פון 10 ביז 11 פריה.

Dr. I. Izygson

Cegielniana 13, — Te'. 122-60

צוריקגעקעהרט

צוריקגעקעהרט

Dr. med. Fischer

אינערליכע און קינדערקראנקהייטען אלערגיא

נעהמט אן פון 9—10 און פון 5 ביז 8 אווענד

I. Andrzeja 2

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med. **LUDWIK RAPEPORT**

UROLOG

ספעציעל נירן, בלאז און אורין-קאנאלען-קראנקהייטען

האט זיך איבערגעצויגען

אויף ציגעל-גאס 8 (פריער 40) טעל. 236-90

נעמט אן פון 9 ביז 1 און פון 6 ביז 8.

Dr.med.M.Heller

ספעציאליסט פאר הויט- און ווענערישע-קראנקהייטען און מענער-שוואכע

האט זיך איבערגעצויגען אויף

טראוגוטא 8 טעל 179-89

נעמט אן ביז 10 פריה, און פון 4—8 אווענד

פאר פרויען פון 4—5 נאכמ.

אונבעמיטעלטע — לעטשניצע פרייזען

Dr. Wołkowyski

צעגעלניאנא 4 – טעלעפאן 216.90

צוריקגעקעהרט

ספעציאל-ארצט פאר הויט וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע, אלע-ארט אנאליזע עלעקטראטעראפיע בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראלן

נעמט אן פון 9—2, און פון 5—9 אווענ.

בעזונדער ווארטע-זאל פאר פרויען

בריף-איבערזעצונגען

פון פערשידענע שפראכען: ענגליש, פראנצויזיש, רוסיש, דייטש, און אנדערע אויף יודיש, פויליש און פערקעהרט

מ. קרזעפיצקי, פאמארסקא 4.

ביים צאהנ-ארצט ר. קרזעפיצקא)

נעהמט אן פון 9 פריה ביז 7 אווענד

טעלעפאן 206-53.

לאדזשער טאגעבלאט

דער רעדאקטאר נעמט אן פון 6 ביז 8 אוו.
נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

„Lodz. Tageblat" Łódź Piotrk. 16
Skrz. poczt. 16
טעלעפאנען: רעד. 100.57 אדמ. 100.47

ענדערונגען

פון אלע זייטען הערט מען איצט, אז מיר שטעהען ערב ערנסטע, וויכטיגע, היסטארישע ענדערונגען, אז דער גאנצער קאמפלעקס ווירטשאפטליכע, פאליטישע און געזעלשאפטליכע פראבלעמען האלט ערב אנ'ענטשיידונג. אזוי, למשל, גלויבען פיל עקאנאמיסטען, אז דער ווירטשאפטליכער קריזיס איז נישט נאר שוין דערגאנגען צום קולמינאציאנס-פונקט, נאר אז דער איבערברוך האט זיך שוין אנגעהויבען, אז מיר האבען שוין די הונגער- און נויט-יאהרען הינטער זיך און ס'איז שוין אריינגעטרעטען אין דער תקופה פון א פערבעסערטער קאניונקטור. די לאזאנער קאנפערענץ, אטאווא און די אויסזיכטען צו פערשטענדיגען זיך מיט אמעריקא בנוגע די מלחמה-חובות – דאס זענען די אנזאגער פון א נייער צייט.

אויפ'ן פאליטישען געביט ווערען ערווארט ענטשיידענדע ענדערונגען מיט'ן זייגער אין האנד. די לאגע אין דייטשלאנד ווערט זיכער אין די נאהנסטע טעג שוין אויפגעקלערט ווערען. דאס מיינט ניט, נאטירליך, אז ס'וועט שוין דארט זיין רוהיג. סיי ס'זאל געבילדעט ווערען א קאאליציע-רעגירונג פון היטלעריסטען און צענטער, סיי די פאפען-רעגירונג זאל ווייטער רעגירען אויך נאכ'ן בעקומען אנ'אונצוטרוי פון רייכסטאג, ווערט דאס אנגעזאמעלטע פולווער אין דייטשלאנד נישט פערשווינדען. אבער די אונזיכערקייט, די נעשפאנטקייט ווערט נאך אזא, אדער אנדער אויסוויקלונג, פערשוואונדען.

אויפ'ן געביט פון ענטוואפנונג שטעהט מען אויך ערב ענטשיידונגען. דא האבען אויך צוגעאיילט דעם פראצעס די דייטשען. ביי שטרעזעמאנ'ען און ברינינג'ן האבען די דייטשען געשריגען, אז זיי זענען הייסע פאציפיסטען אז זיי זענען באמת מיט דער ענטוואפנונג. זיי האבען דאן צוגעהאלפען צונויפרופען די ענטוואפנונגס-קאנפערענץ. דאס דייטשלאנד פון שלייכער-היטלער זאגט אפען: מיר מיינען נישט יענעם צו ענטוואפנען, נאר זיך צו בעוואפנען. דייטשלאנד פאדערט איצט בקול רם און קאטעגאריש די גלייכבערעכטיגונג אויפ'ן געביט פון בעוואפנונג. אין געגענפאל דראהט זי נישט נאר נישט צו בעטייליגען זיך מעהר אין דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ, נאר צו בעוואפנען זיך סיי ווי אהן דער הסכמה פון פעלקער-בונד. די ענטוואפנונגס-פראגע וועט, בכן, מוזען איצט געלעזט ווערען, אזוי ווי מ'האט אין לאזאן געלעזט אין 90 פראצענט דאס רעפאראציע-פראבלעם.

אויך אין אונזער פויליש וועלטעל שטעהט מען פאר ענדערונגען. אז עס וועלען פארקומען ענדערונגען אין פריסטאר-קאבינעט – דאס אונטערליגט שוין נישט קיין ספק. אבער מעגליך, אז ס'זאלען אויך פארקומען וויכטיגערע ענדערונגען. דער עקאנאמישער קריזיס און בעזונדערס די סכנה פון א צו גרויסען דעפיציט אין מלוכה-בודזשעט, וועט צווינגען די רעגירונג צו מאכען רעדוקציעס אין די צווייגען, וועלכע זענען ביז איצט געווען אונבערוהרליך. וועט צווינגען צו ענדערן די ביז-איצטיגע ווירטשאפטס-פאליטיק און וועט אפשר ברענגען אויך צו א דערנעהנטערונג מיט'ן רעכטען, אדער לינקען אפאזיציע-לאגער.

אין אונזער יודיש וועלטעל דאגעגען פליסט אלץ שטיל, רוהיג. מיר זענען, ווי זייטיגע צושויער אין דעם ענדערונגס-פראצעס. וואס קומט איצט פאר אויף אלע צווייגען און געביטען פון געזעלשאפטליכען לעבען, הגם מיר שפירען שטארקער, ווי ווער עס איז, די פאלגען פון די דאזיגע ענדערונגען. דאס איינציגע פאזיטיווע, וואס מ'קען פערצייכענען אויף אונזער חשבון אין איצטיגען פערענדערונגס- און איבערוואנדלונגס - פעריאד, איז די יודישע וועלט-קאנפערענץ אין גענף. מיר האבען מיט דער דאזיגער קאנפערענץ נישט נאר געשטארקט דעם מוט ביי די יודישע מאסען, געוויזען דער וועלט אונזער ווידערשטאנדס-פעהיגקייט. נאר אויך מיטגעגאנגען גלייכצייטיג מיט'ן אלגעמיינעם שטראם, וואס רופט זיך פערענדערונגס-שטראם.

אויך ביי אונז קען בכן אנהויבען א פערענדערונג צום בעסערן.

בן משה

גראנדיעזער פלאן פון א „גרויסע וואלגא"

די וואלגא קריגט אנ'ארויסגאנג צו אלע וויכטיגע ימים. - מאסקווע ווערט פעראייניגט דורך א וואסער-וועג מיט דער וואלגא

אין יסוד פון דעם פראיעקט ליגט די אידעע אויסצונוצען אויף א קאמבינירטען אופן די ריזיקע וואסער פון וואלגע-באסיין און מיט דעם געבען די מעגליכקייט דעם ריזיגען וואלגע-געביט זיך איבערצובויען אויף סאציאליסטישע יסודות.

די וואלגע איז איינע פון די גרעסטע טייכען אין דער וועלט און איז דער סאמע גרעסטער טייך אין אייראפא. די וואלגע האלט אין דער לענג 8650 קילאמעטער און צוזאמען מיט איהרע ביי-טייכען-איבער 82 טויזענד קילאמעטער. דער וואלגע-באסיין כאפט ארום א געביט פון אנדערטהאלבען מיליאן קוואדראט קילאמעטער מיט א בעפעלקערונג פון 45 מיליאן מענשען אויף דער וואלגע און ביי איהרע ביי-טייכען געפינען זיך אזעלכע וויכטיגע אינדוסטריע - צענטערס, ווי מאסקווע, ניזשני-נאווגאראד, יאראסלאוול, סטאלינגראד, סאראטאוו, סאמארע, קאזאן, אסטראכאן או"וו. אין די רעוואלוציע-יאהרען זענען אויסער די אלטע אפגעבויטע אינדוסטריע-צענטערס צוגעקומען אין וואלגע-באסיין אזוינע נייע ריזיגע אונטערנעמונגען, ווי דער ניזשני נאווגאראדער אויטא-זאוואד, סטאלינגראדער טראקטערן-זאוואד, באלאכינסקער פאפיר-קאמבינאט, סאראטאווער קאמבינאט-זאוואד, בערעזניקאווער און סאליקאמסקער כעמישע קאמבינאטען און נאך א סך אנדערע.

די וואלגע האט אויך א ריזיגע בעדייטונג אלס גרעסטער וואסער-וועג אין רוסלאנד.

דער צווייטער פינף-יאהרפלאן זעהט פאראויס נאך א גרעסערן אינדוסטריעלען און לאנדווירטשאפטליכען אויפשוואונג פון וואלגע-באסיין. עס וועט, למשל, אין 2 מאל פערגרעסערט ווערען די טשיגון-אויסארבייטונג אין דעם געביט, אין 6 מאל-עלעקטרישע ענערגיע, אין 4 מאל - די האלץ - פערגרייטונגען.

כדי דאס אלץ אויסצופיהרען, איז אומבעדינגט נויטיג צו שאפען אין וואלגע-באסייך ריזיגע ענערגעטישע סטאציעס, בעקעמפען די טריקעניש, און פערוואנדלען די וואלגע און איהרע בייטייכען אין ערשטקלאסיגע וואסער-וועגען. צוגעפאסטע צום כסדר'דיגען שיף-פערקעהר.

דער פראיעקט פון „דער גרויסער וואלגע" און בערופען צו לעזען אט די אלע פראבלעמען.

די הויפט-שטריכען פראיעקט זענען פאלגענדע: אין וואלגע-באסיין ווערען אויפגעבויט 8 מעכטיגע וואסער-קניפען וואס שטעלען מיט זיך פאר א קאמבינאציע פון דאמבעס, הידראסטאציעס און שליוזען. אויף דער וואלגע וועלען אזוינע קנופען זיין אין יאראסלאוול, באלאכנע, טשעבאקסאר, סאמארע, אויף דער קאמע אין פערם, קאמיישין, וואטקינס און טשיסטאפאל. די הויך פון די דאמבעס וועט גרייכען פון 8 ביז 25 מעטער. די שטארקייט פון די הידראסטאציעס – פון 150 טויזענד קילאוואט ביז 2 מיליאן קילאוואט. צוזאמען ביז 5 מיליאן קילאוואט. ביי א יעהרליכער פראדוקציע פון 30 מיליארד קילאוואט שעה'ן. די זעלבסטקאסטען פון 1 קילאוואט שעה וועט זיין 1 קאפיקע, זעלבסטפערשטענדליך, אז אין די ראיאנען פון די הידראסטאציעס וועלען אויפגעבויט ווערען מעכטיגע אינדוסטריעלע קאמבינאטען. אין דער ערשטער רייה פון פארביגע מעטאלען, כעמישע טעקסטילען א.א. די אייזענבאהנען וואס שניידען דורך די וואלגע, וועלען ווערען עלעקטריפיצירט. ביז 2 מיליארד קילאוואט שעה'ן וועט אפגעגעבען ווערען פאר די קאלכאזען און סאווכאזען, אויסער דעם וועט פיל ערד בעוורסערט ווערען און ס'וועט אויף אזא אופן איינמאל פאר אלעמאל געמאכט ווערען א סוף צו די פעריאדישע טריקענישען אין געביט.

אויפ'ן געביט פון טראנספארט זעהט פאראויס דער פלאן פון „גרויס-וואלגע" די שאפונג פון א כסדר'דיגען צווישען זיך פערבונדענעם און טיף-וואסערדיגען טראנזים-וועג מיט ארויסגאנגען צו אלע וויכטיגע צענטערס און אלע וויכטיגע ימים פון ראטענפערבאנד.

מ'האט שוין אויך אנגעהויבען בויען א קאנאל, וואס זאל פעראייניגען דעם טייך קליאזמע מיט דעם טייך מאסקווע. דאס וועט עפענען א דירעקטען און נאהענטסטען וואסערוועג פון וואלגע צו מאסקווע. מ'ווערט נאך אויך פארגעזעהען דורך דעם מאנייצער פראיעקט צו געבען דער וואלגע אנ'ארויסגאנג דורכ'ן קאספישען ים אין שווארצען ים אריין.

די פערווירקליכונג פון דעם גראנדיעזען פלאן וועט אין צוויי מאל פערגרעסערן דעם וואסערוועג פון וואלגע-באסיין און ס'וועט געוואלדיג נידעריג אראפגעזעצט ווערען דער פרייז פון די פראכטען.

כדי דורכצופיהרען די דאזיגע געוואלדיגע ארבייטען, האט די ראטענמאכט בדעה זיך צו בענוצען מיט אלע טעכנישע נייעסטען פון אויסלענדישע אינזשענירען.

ה. ש.

די אפאזיציע בעגייט איהרע אנגריפען געגען דער רעגירונג

די יודען זענען „שולדיג", הלמאי ס'קען נישט צושטאנד קומען דער רומעניש-סאוויעטישער נישט-אגרעסיע פאקט.- אפקלאנגען פון דער פוילישער פרעסע

דער פאליטישער קאמף אויפ'ן אינערליכען פוילישען פראנט איז לעצטענס כמעט ווי פערשוואונדען. דאס מיינט נאטירליך נישט, אז די אפאזיציאנעלע פארטייען האבען שלום געמאכט מיט דער לאגע און זיי רעזיגנירען פון ווייטערדיגען קאמף מיט דער סאנאציע. גיכער איז דער שטילשטאנד געווען א רעזולטאט פון די גרויסע פאליטישע געשעהענישען אויפ'ן אינטערנאציאנאלען פראנט און בעזונדערס אין דייטשלאנד. די גאנצע פוילישע עפענטליכע מיינונג האט מיט'ן גרעסטען אויפפאס פערפאלגט די געשעהענישען אין דייטשלאנד צוליב די קאמפליקאציעס און מלחמה-געפאהרען, וועלכע די דאזיגע געשעהענישען ענטהאלטען אין זיך.

דער צייטווייליגער שטילשטאנד אויפ'ן דייטשען פראנט האט געבראכט א שטיקעל אויפלעבונג אויפ'ן אינערליכען פוילישען פראנט. דערצו האט אויך אין א גרויסער מאס גורם געווען די ידיעה וועגען רופען נאך היינטיגען חודש דעם סיים.

ווי ס'זאל נישט זיין, דער אנגריף פון דער אפאזיציע געגען רעגירונגס-לאגער געהט פון צוויי פראנטען, פון רעכטס און לינקס. די ענדעקעס גרייפען היינט אן דעם ווירטשאפטס-פראנט און פ.פ.ס. — דעם פאליטישען. מארגען קאן מען זיך בעטען מיט די ראלען.

די „גאז. ווארש." קריטיקירט די פליערליכע פארמען פון רעגירונגס-אונטערנעמונגען אויפ'ן ווירטשאפטליכען געביט. דאס הייסט נישט, אז די ענדעקעס זענען געגען א פאליציאנישער אינטערווענציע בעת ס'ברעכט אויס א קאנפליקט צווישען ארבייטס-געבער און ארבייטס-נעמער. אזא אינטערווענציע איז לויט'ן שטאנדפונקט פון אלע די סאציאליסטישע גרופירונגען געוואונשען און נויטווענדיג.

די ענדעקעס זענען געגען די רעגירונגס-אינטערווענצע און אזעלכע פאלען, ווען דורכדעם [illegible] עקאנאמיש סאנאציע-אנהענגער און ס'ליידען במילא די פאליטישע געגנער.

„אזא אינטערווענציאניזם איז אירעגולאר און ער האט אנ'אויסגעשפראכען פאליטישען ציל. דער ציל איז געווען און איז „דאס דערהאלטען די מאכט פאר יעדען פרייז".

אלס ערשטער אנגריף נאכ'ן זומער-סעזאן איז עס א ביסעל צו שוואך ארויסגעקומען.

אויך דער „ראבאטניק" האט א סך פערלוירען פון זיין שארפקייט.

„אין נאמען פון דער נערעלמונקייט, שרייבט דער „ראבאטניק" — מוז מען אנערקענען די לייט פון די „הויכע פעניסטער", אז זיי זענען „שטארק" אין

(ענדע זעה זייט 4)

וואונדער פון דער נאטור

א מענש, ביי וועלכען דער מוח כאפט אליין אויף די ראדיא - כוואליעס און ער הערט זיי

די ענגלישע פרעסע איז איצט פול מיט בעשרייבונגען, וועלכע קלינגען ממש אויסטערליש. עס ווייזט זיך ארויס, אז אין לאנדאן געפינט זיך א געוויסער מיסטער אויסטען פון רוספאורד, וועלכער זאגט, אז כדי צו הערען ראדיא, איז איהם לגמרי נישט נויטיג קיין ראדיא-אפאראט און הערטרייבלעך. זיין מוח כאפט אליין אויף די כוואליעס און פערוואנדעלט זיי אין קלאנגען.

מיט דעם דאזיגען פענאמענאלען מענש האבען זיך פעראינטערעסירט די גרעסטע פסיכיאטערן און געלעהרטע פון ענגלאנד און פאריגע וואך האבען זיי דורכגעפיהרט מיט איהם עטליכע עקספערימענטען, וואס האבען בעשטעטיגט די ריכטיגקייט פון זיינע ווערטער. אין א גרויסען צימער האבען זיך אויסגעזעצט די געלעהרטע און אנגעטון הער-טרייבלעך. קיין הילכער איז אין צימער נישט געווען. אין מיטען צימער איז געשטאנען דער בעל-דבר און ווי נאר די ראדיא - סטאציע האט אנגעהויבען שפילען, האט מר. אויסטען באלד נאכגעזונגען די מעלאדיע. אויך האט ער נאכגעזאגט ווארט ביי ווארט די פארלעזונג, וואס איז געהאלטען געווארען אין ראדיא. די געלעהרטע, האלטענדיג אויף די אויערען די הער-טרייבלעך, האבען ממש געשטוינט. ווי שנעל און פינקטליך ער זאגט נאך די ווערטער, וועלכע זיי האבען געהערט אין טרייבעל.

עס קומט, אלזא, אויס, אז דער מוח פון וואונדערבארען ענגלענדער האט די אייגענשאפטען פון א ראדיא-אפאראט אויפצוכאפען די ראדיא-כוואליעס.

דער וויסענשאפט איז נאך ביז איצט נישט געלונגען פעסטצושטעלען, צי וואסער קאטעגאריע ערשיינונגען מען דארף צושרייבען די דאזיגע פענאמענאלע אייגענשאפט פון די געהירען-קעמערלעך, וואס רעאגירען אויף די עלעקטרא-מאגנעטישע כוואליעס. עס בלייבט נאך אלץ ביז איצט א סוד פון דער נאטור.

אין צוזאמענהאנג מיט דער דאזיגער וואונדערליכער געשיכטע דערצעהלט איצט די ענגלישע פרעסע וועגען א צווייטען סענסאציאנעלען פאל, וואס קלינגט נאך אויסטערלישער. אויף איינער פון די לאנדאנער גאסען האט מען בעמערקט, ווי פון א געוויסער עלעקטרישער לאמטער אויף דער גאס האבען זיך געטראגען די ראדיא-קלאנגען.

ווייזט זיך אבער ארויס, אז אזעלכע אויסטערלישע פאלען קומען פאר נישט בלויז אויף דער ענגלישער אינזעל. אויך די שטאט וויען האט זיך איהר ראדיא-סענסאציע. אזוי האט זיך א וויענער איינוואוינער געוואנדעט מיט א וועה-געשריי צו דער וויענער ראדיא-סטאציע, אז ער קאן זיך נישט בעפרייען פון דער ווירקונג פון די ראדיא-כוואליעס. גאנצע טעג און נעכט דרינגען אין איהם אריין די ראדיא-כוואליעס. זיין מוח הערט אהן אויפהער די קאנצערטען און פארלעזונגען און ער האט נישט וואו זיך פון זיי צו בעהאלטען. זיין קערפער איז ווי א נאטירליכער ראדיא-אויפנאהם-אפאראט, וועלכען ער קאן אבער נישט אויסשליסען. די מעדיצינישע אונטערזוכונג, האט בלויז פעסטגעשטעלט אויסער יעדען ספק, די ריכטיגקייט פון זיין אנקלאגע. בעת דער אונטערזוכונג האט ער מיט דער גרעסטער גענויאיגקייט נאכגעזונגען די קלאנגען און איבערגעחז'רט די ווערטער, וואס האבען זיך געטראגען אויף די ראדיא-כוואליעס.

ווי עס איז צו זעהען, וועט די וויססענשאפט נאך פיל האבען צו ענטדעקען אויפ'ן געביט פון די נאך אלץ געהיימניספולע עלעקטרא - מאגנעטישע כוואליעס.

וואס פאר א בשורה האט אונז פראפ. פיקאר געבראכט פון „יענער" וועלט?

א וויסענשאפטליכער פארשער. וואס שלאגט ספארט-רעקארדען. - די ערשטע און צווייטע הימעל-נסיעה פון פראפ. פיקאר.- די סענסאציע פיקאר האט א ספארט-בעדייטונג. - צי וועט פיקאר'ס צווייטע פליה אריינברענגען שינויים אין דער וויסענשאפט

די סענסאציע איז גרויס! דער נאמען פון פראפ. פיקאר האט זיך ווייטער ברייט פונאנדערגעלייגט איבער די שפאלטען פון דער וועלט-פרעסע!

פראפ. פיקאר האט מיט זיינע נסיעות אין הימעל דערגרייכט א דערפאלג אויף בריידע פראנטען. ער האט מיט גאלדענע אותיות איינגעקריצט זיין נאמען אין דער געשיכטע פון דער לופט-נאוויגאציע - קונסט. מיט דער הילף פון א לופט-באלאן האט ער דערגרייכט אין יאהר 1931 א הויך פון 16.000 מעטער, — דאס איז שוין בשעתו פערעכענט געווארען פאר איינעם פון די גרעסטע רעקארדען; היינט האט ער דעם דאזיגען רעקארד נאך איבערגעשטיגען — האט זיך דערהויבען צו א הויך פון קנאפע 17.000 מעטער.

די סענסאציע פון טאג ליגט נישט פערשטעקט אין די וויסענשאפטליכע כוונות פון ברוסעלער פראפעסאר, נאר דריקט זיך בפירוש אויס אין דער פענאמענאלער הויך, וואס פיקאר האט דערגרייכט בעת זיינע צוויי נסיעות אויף „יענער" וועלט.

פראפ. פיקאר האט זיך נישט געשטעלט דעם ציל צו שלאגען ספארט רעקארדען. זיין כוונה איז געווען א קלארע און א בולט'ע — אויספארשען די מעטעאראלאגישע בעדינגונגען פון דער סטראטאספערע און זיך בעקאנען מיט די ספעציפישע אייגענשאפטען פון די קאסמישע שטראהלען, די דאזיגע בעגריפען אימפאנירען זעהר ווייניג דעם מענשען פון גאס, — להיפוך, די 17.000 מעטער רופען ביי איהם ארויס א בעגייסטערונג, אין דער צייט, וואס פאר פראפ. פיקאר'ן איז דאס געווען מעהר נישט ווי א מיטעל צום ציל.

פראפ. פיקאר האט אפעדירט מיט צוויי וויסענשאפטליכע דיסציפלינען. זיין ארבייט איז געקרוינט געווארען מיט א נצחון און בכן איז דער דערפאלג אויך א טאפעלטער!

בייזע צינגער וויסען אפילו צו דערצעהלען, אז דער מיטפליהער קופער האט זיך ארויסגעוויזען פאר א גרויסן פחדן. פראפ. פיקאר האט צוליב דעם טעם קופער'ן בעזייטיגט פון דער צווייטער נסיעה און איהם פערביטען מיט'ן יונגען, ענערגישען און בעגאבטען פיזיקער קאסין.

דער אופן, ווי אזוי דער צווייטער צוועלף-שעה'דיגער פליה אין הימעל איז זיך פערלאפען, בעווייזט אונז בעשיינפערלעך, אז אלע פריהערדיגע רעפעקטען זענען בעזייטיגט געווארען. פיקאר מיט זיין געהילף קאסין, האבען געקענט דאס מאל גאנץ רוהיג און געמיטליך זיצען אין דער גאנדאלע און אבסערווירען די ארומיגע וועלט. דאס איז די בעסטע גאראנטיע, אז די צונויפגעזאמעלטע בעאבאכטונגען וועלען האבען א וואגיגען ווערט און וועלען ברענגען צום טריומף פון דער וויסענשאפט. די קלינגענדיגע סענסאציע מיט פיקאר'ס הימעל-נסיעה וועט דעמאלט זיך אויך אריבערטראגען אין די ברייטע וויסענשאפטליכע קרייזען. ערשט דעמאלט וועט מען קענען בענעמען דעם זין פון פיקאר'ס עליה; ערשט דעמאלט וועט מען קענען פערשטיין, צוליב וואס פיקאר האט געווארפט שטעלען אין קאן דאס לעבען, דורכשניידענדיג די טראפאספערע און אריינדרינגענדיג זיך אין דער סטראטאספערע.

מיר מוזען האבען געדולד און צווארטען, ביז פראפ. פיקאר וועט עפענטליך ארויסטרעטען מיט די רעזולטאטען פון זיינע בעאבאכטונגען. אויב דער ערשטער פליה, וואס האט אפגעקאסט דעם בעלגישען „נאציאנאל-פאנד פאר וויסענשאפטליכע פארשונגען" א סומע פון 400.000 פראנק, האט נישט געבראכט קיין ממשות'דיגע רעזולטאטען, שיינט אבער צו זיין, אז דער היינטיגער צווייטער פליה וועט אריינברענגען וויכטיגע חידושים אין דער פיזיקאלישער וועלט.

אין אונזערע ארטיקלען „פראפ. פיקאר פליהט ווידער אין הימעל", וועלכע זענען מיט א קורצער צייט צוריק ערשינען אויף די שפאלטען פון דער צייטונג, האבען מיר זיך באריכות אפגעשטעלט אויף די וויכטיגסטע ראדיקאלע שינויים, וועלכע קענען, דורך פיקאר' בעאבאכטונגען, אריינגעבראכט ווערען אין דער וויסענשאפט. עס איז זעהר מעגליך, אז די בשורה, וואס פראפ. פיקאר האט אונז געבראכט פון „יענער" וועלט, וועט אין דער נאהענטסטער צייט זיין מסוגל איבערצובויען דעם יסוד פון דער מאדערנער וויסענשאפט.

ד"ר י. כ. מולער.

יודען פון דייטשלאנד קיין ביר-בידזשאן

פערהאנדלונגען וועגן גרינדען א מלוכה-פערבאנד פון דייטשע יודען וואס פאר דראהונגס-בריף בעקומען די יודען אין נירענבערג. העכסטער דייטשער געריכט געגען באיקאט-אגיטאציע.

בערלין (יט"א) די בערלינער צענטראל-פערוואלטונג פון דער געזעלשאפט „געזערד" האט פערעפענטליכט א קאמוניקאט, אין וועלכען עס ווערט צוו. אנד. געזאגט:

„די דייטשע „געזערד" - געזעלשאפט האט שוין אין פאריגען יאהר ערמעגליכט איינינגע יודישע משפחות פון האמבורג זיך צו בעזעצען אין ביר-בידזשאן. דעם 25-טען יוני ה. י. זענען אפגעפאהרען ווייטערע 47 יודישע ארבייטער פון דייטשלאנד מיט זייערע פאמיליעס און דעם 6-טען אויגוסט איז אפגעפאהרען קיין ביר-בידזשאן דער 8-טער טראנספארט פון 16 בוי-ארבייטער. אין געגענזאץ צו די פערשידענע מעלדונגען איז ביז איצט נישט פערצייכענט געווארען קיין איינציגער פאל פון צוריקוואנדערונג.

בערלין (יט"א) די פערהאנדלונגען צווישען די קהלות-לאנד-פערבאנדען וועגען דער גרינדונג פון מלוכה-פערבאנד פון דייטשע יודען האבען זיך בעדייטענד גערוקט פאראויס. ווי יט"א ווערט געוואהר, זענען אויך די קאנסערוואטיווע קרייזען אין פרייסישען לאנד-פערבאנד געניגט אונטער געוויסע בעדינגונגען מיטהירקען ביי דער „רינדונג פון אנ'ארגאניזאציע. וואס וועט ארומנעהמען דאס גאנצע דייטשע יודענטום.

בערלין (יט"א) פיל יודישע סוחרים אין נירענבערג האבען בעקומען דראהונגס-בריף מיט'ן אונטערשריפט: „פיהרער פון די נאציאנאל-סאציאליסטען". אין וועלכע עס ווערט געזאגט: „מיר טיילען אייך מיט, אז איהר געפינט זיך אויף אונזער שווארצער ליסטע, און עס וועט קומען א טאג, ווען מיר וועלען זיך נישט וואקלען אייך צו דער'הרג'ענען. איהר ווייסט גאנץ גוט, אז מיר האבען נישט מורא פאר שטראף. איהר ווייסט אויך זיכער, אז מיר ווארפען באמבעס אין יודישע געשעפטען. אזוי ווי איהר געפינט זיך אויף אונזער שווארצער ליסטע, זעהט זיך גלייך מיט אייער רב, כדי צו זאגן די לעצטע תפילות און מאכען פארבערייטונגען צו אייער לויה".

בערלין (יט"א) דאס אפעלאציע-געריכט אין יענא האט פעראורדענט דער לאקאלער היטלעריסטישער צייטונג אפצושטעלען די אנטי-יודישע באיקאט-אגיטאציע. אין די מאטיווען פון אורטייל ווערט געזאגט, אז די באיקאט-אגיטאציע איז געגען געזעץ און וועט דעריבער געריכטליך פערפאלגט ווערען.

געשטארבען דער פיאנער פון דער יודישער לאנדווירטשאפט אין די פעראייניגטע שטאטען

ניו-יארק, (יט"א) אין פילאדעלפיא איז געשטארבען אין עלטער פון 70 יאהר אברהם ראזענטאל, איינער פון די ערשטע יודישע אימיגראנטען פון רוסלאנד און דער פיאנער פון דער יודישער לאנדווירטשאפט אין די פעראייניגטע שטאטען.

אברהם ראזענטאל, וועלכער שטאמט פון קאוונא, האט מיט 40 יאהר צוריק געגרינדעט א פארם אין שטאט ניו-יארק, וואס געהערט צו די בעסטע ווירטשאפטען אין דער גאנצער געגענד.

בעפרייט די געהיימניספול ארעסטירטע 2 יודישע סוחרים אין בעסאראביע

בוקארעשט, (יט"א) די געהיימניספול ארעסטירטע 2 יודישע סוחרים פון בעסאראביען זענען דורכ'ן יאסי'ער קריגס-געריכט בעפרייט געווארען. ווייל אלע בעשולדיגונגען געגען די ארעסטירטע האבען זיך ארויסגעוויזען אלס פולשטענדיג גרונדלאז.

מאסען אויסווייזונגען פון יודישע קוילען-גרעבער פון בעלגיען

בריסעל. (יטא) אין צוזאמענהאנג מיט דעם קוילען-גרעבער-שטרייק, וואס קומט פאר אין בעלגיען, ווערען טאגטעגליך ארויסגעשיקט מעהרערע אויסלענדישע ארבייטער פון בעלגיען, צווישען זיי א בעדייטענדע צאהל יודישע ארבייטער פון פוילען.

ווי די סאציאליסטישע צייטונג „לע פעפל" איז מודיע, איז די סיבה פון די דאזיגע אויסווייזונגען בלויז די בעטייליגונג פון די אויסלענדישע קוילען-ארבייטער אין שטרייק, און נישט האבענדיג קיין שטענדיגע בעשעפטיגונג, ווערען זיי גלייך ארויסגעשיקט פון לאנד.

לאָדז

23. אויגוסט 1932

דינסטאָג כ' אב תרצ"ב פ' ראה

טאָג-כראָניק

רעגיסטראַציע פון יאהרגאַנג 1912

דאָס פּאָליציאַיש-מיליטערישע ביוראָ ביים מאַגיסטראַט מאַכט בעקאַנט די פעראינטערעסירטע פּערזאָנען, אַז די רעגיסטראַציע פון יאָהרגאַנג 1912 וועט זיך אָנהויבען ערשט דעם 1-טען אָקטאָבער און נישט פריהער ווי געוויסע לאָדזער צייטונגען האָבען געמאָלדען.

נעהנטערע פּרטים וועלען פערעפענטליכט ווערען דורך ספּעציעלע בעקאַנטמאַכונגען.

פערזענליכעס

לאַווניק אַלעקסאַנדער יאָעל איז צוריקגעקעהרט פון אורלויב און נעכטען איבערגענומען זיין אַמטירען.

דער שטרייק אין דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור"
אינטערווענץ פון אַרבייטס-אינספּעקטאָר

(§) דער שטרייק אין דער „עגיפּטישער" שפּינערײ בײ דער „ווידז. מאַנופאַקטור" האָט זיך אין פערלויף פון נעכטיגען טאָג פערגרעסערט. די אַרבײטער פון דער אַמעריקאַנער שפּינערײ האָבען אויך געוואָרפען די אַרבײט. סך-הכל שטרײקען איצט 2000 אַרבײטער.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז נעכטען אָפּגעקומען אין פאַבריק דער אַרבײטס-אינספּעקטאָר קאַסאָווסקי, וועלכער האָט אָפּגעהאַלטען אַ בעראַטונג מיט דער פאַבריקס-אַדמיניסטראַציע און פערלאַנגט צוריקצוציהען די לוין-רעדוקציע. די אַדמיניסטראַציע האָט ערקלערט, אַז דאָנערשטאָג וועט די פערוואַלטונג אָפּהאַלטען אַ בעראַטונג בנוגע רעווידירען די לוינען קאַלקולאַציע און לויט דעם אָנעמען אַ שטעלונג צום סכסוך.

די שטרײקענדע האָבען אָבער ערקלערט, אַז זיי וועלען אַזוי לאַנג שטרײקען, ביז עס וועט נישט צוריקגעצויגען ווערען די לוין-רעדוקציע.

• • •

דער שטרייק אין זגערזש און אַלעקסאַנדער

(§) אין רעזולטאַט פון די אונטערהאַנדלונגען, וועלכע זענען געפיהרט געוואָרען צווישען אַרבײטס-אינספּעקטאָר מיט די פערוואַלטונגען פון די זגערזשער און אַלעקסאַנדערער פאַבריקען, ווי אויך מיט די פאַרשטעהער פון די שטרײקענדע אַרבײטער, האָט דער אַרבײטס-אינספּעקטאָר בעשטימט די פערהאַנדלונגען אין זגערזש און אין אַלעקסאַנדער אויף דאָנערשטאָג. די אונטערהאַנדלונגען וועלען פאָרקומען אין זגערזש און אין אַלעקסאַנדער.

איין שטרייק פערענדיגט
א צווייטע שטרייק אנגעהויבען

(§) אין רעזולטאַט פון דער פערשטענדיגונג, זענען די אַרבײטער פון דער פאַבריק פון „אָטאָ מאַיער" אין זגערזש שבת צוגעטרעטען צו דער אַרבײט.

(§) נעכטען האָט אויסגעבראָכען אַ שטרײק אין דער לאָדזער פאַבריק „טעקסטום" אויף קילינסקי 102. דער שטרײק האָט אויסגעבראָכען צוליב דעם וואָס מען האָט די אַרבײטער פערקלענערט די לוינען.

—:§:—

פּרעזעס פון שטייער-קאַמער האָט דאָס רעכט צו בעפרייען פון שטראָפן פאַר פערלענגטע שטייערן

(א) די שטייער-קאַמער האָט צוגעשיקט אַלע שטייער-אַמטען, אַז אויפ'ן סמך פון דער פעראָרדנונג פון פינאַנץ-מיניסטער האָט דער פּרעזעס פון דער שטייער-קאַמער דאָס רעכט צו שענקען אַלע שטראָפען פון די פערלענגטע שטייערן. די הנחה וועט נעמליך חל זיין פאַר די, וועלכע וועלען אַרײנטראָגען אַ בקשה, אויפווייזענדיג די שלעכטע מאַטעריעלע לאַגע.

ווער האָט רעכט אויף עמעריטור פון „זופּ"

(§) אין יאַנואַר 1928 איז, ווי בעוואוסט, אַרײן אין קראַפט די פעראָרדנונג וועגן פערזיכערן גײסטיגע אַרבײטער אין „זופּי". פרײ פון דער פערזיכערונג זענען געווען די אַרבײטער, וועלכע זענען געווען עלטער פון 60 יאָהר.

עס האָבען אָבער פּאַסירט פאַלען, אַז די אַרבײטס-געבער האָבען, נישט קוקענדיג דערויף, פערזיכערט די 60 יעהריגע אַרבײטער.

אַזוי, ווי איצט ענדיגט זיך דער טערמין פון דער 5-יעהריגער עקזיסטענץ פון „זופּי" און די עלטערע גרייט זיך אויסצוצאָהלען עמעריטורען, איז ענטשטאַנען אַ פראַגע, וואָס צו טון מיט די פערזיכערטע 60 יעהריגע.

ווי מ'איז אינפאָרמירט אונז, וועלען די פערזיכערטע נישט בעקומען קיין רענט, זיי וועלען נאָר צוריק בעקומען דעם טײל, וועלכען זיי האָבען אײנגעצאָהלט אין משך פון די 5 יאָהר. די אַרבײטס-געבער, וועלען אויך צוריק בעקומען זייער טײל.

קופּאָן № 44
אויף אומזיסטע יורידישע עצות.
דער בעזיצער פונ'ם דאָזיגען קופּאָן קאָן בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי - קאָנסול פון אונזער רעדאַקציע.
גילטיג היינט דינסטאָג פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג
פאַר דער בעקוועמליכקייט פון די פּראָווינצער לעזער.

צוזאַמענשטויס פון טראַמווײ מיט אַ וואַגען

(א) אויף זשגאָווסקאַ 22 האָט נעכטען דער טראַמווײ נומער 4 זיך צוזאַמענגעשטויסען מיט אַ וואַגען, וועלכען עס האָט געפיהרט איגנאַצי קאָפּעץ.

דער פוהרמאַן איז געווען שיכור. דער צוזאַמענשטויס איז געווען אַ שאַרפער. צווישען די פּאַסאַזשירען איז ענטשטאַנען אַ בהלה.

דער אין קאָפּעץ אַרויס מיט גאַנצע בײנער. בלויז דער טראַמווײ און דער וואַגען זענען שטאַרק בעשעדיגט געוואָרען. פּאָליציי האָט געגען שכור'ן פוהרמאַן צונויפגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל.

==§==

ווער בעקומט שטייער הנחות?

(ב) די פינאַנץ-קאַמער האָט בעקומען אַ ידיעה פון מיניסטעריום, אַז פון 1 יאַנואַר קענען שטייער-הנחות בעקומען סוחרים, וואָס פערקויפען סחורות, און פירמען געשעפטען נאָר ווען זיי זענען נישט איבערגעאַרבייט געוואָרען. אין אַנדערע פאַלען ביים פערקויפען פּרעמידע סחורות איז פערפליכטענד די סטאַווקע פון 2 פּראָצ. אויף אַזאַ אופן זאָלען אויך בערעכענט ווערען די „זאַלימשקעס" פון אומזאַץ-שטייער אויפ'ן יאָהר 1932.

אונטערגעצונדען אויס נקמה

(§) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט אין אָבענדבלאַט געוואָרען דאָס הויז פון די ברודער קאָנסטאַנטי און וולאַדיסלאַוו וואַלישקאָוו אויף קעפּורא 3 (באַלוטע). די שׂרפה איז נעמליך ווי ס'איז איין אָנהויב פעסטגעשטעלט געוואָרען אויסגעבראָכען פון די זייט, וועלכע האָבען זיך געפונען אויפ'ן בוידעם נעבען קוימען. עס קורסירען אָבער קלאַנגען, אַז דאָס הויז איז אונטערגעצונדען געוואָרען. די וואַלישקאָווס האָבען נעמליך אַ סך שונאים, און זיי זאָגען. עס האָבען אַלס נקמה אונטערגעצונדען דאָס הויז. די ווייטערע אויספאָרשונג איז אין גאַנג.

——§——

נאַכט-דיזשורנע אַפּטייקען

היינט בײנאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: א. פּאַטאַש (פּלאַץ קאָשטשעלנע 10), א. לאַרעמזא (פּאָמאַרסקאַ 12), ע. מילער (פּעטריקאָווער 46), ע. עפּשטיין (פּעטריקאָווער 225), ז. גאָרמשיצקי (פּושעיאָר 59), ג. אַנטאָניעווימש (פּאַביאַניצקאַ 50).

מיידט אויס אַ געדראַנג ביי דער קאַסע, בעזאָרגט אייך בעצײטענס מיט בילעטען אויפן גראַנדיעזען-קאָנצערט פון וועלט-בעריהמטען אויבער-קאַנטאָר
ר' משה קוסעוויצקי
וועלכער קומט פאַר מאָרגען מיטוואָך, 8.30 אָוונט אין העלענאָוו
אַלע פּלעצער צום פּרייז זל. 1.04

אַנשטאָט פיש אַרויסגעצויגען אַ צופּוילטען קערפּער פון אַ מאַנספּערשוין
דער דערטרונקענער איז אַ לאָדזער איינוואוינער

(§) מיט איניגע טעג צוריק האָבען די פישער פון דאָרף קאָטשישעווו, לאַסקער קרייז, מיט נעצען אַרויסגעצויגען פון טייך אַ קערפּער פון אַ ג'עלטערען מאַנספּערשוין, וועלכער איז שוין געווען האַלב פערפוילט.

נעכטען איז געלונגען פעסטצושטעלען אַז דאָס איז דער 62-יעהריגער ראַמאַן פּיאָטרקאָווסקי פון לאָדז.

פּיאָטרקאָווסקי איז נאָך אַ מחלוקת מיט דער פאַמיליע אוועק אין אַ אומבעקאַנטער ריכטונג. מען רעכענט, אַז אין אַ פערצווייפעלטען מאָמענט איז ער בעגאַנגען זעלבסטמאָרד, דערטרונקענדיג זיך. עס איז אָבער אויך נישט אויסגעשלאָסען, אַז פּיאָטרקאָווסקי איז געפאַלען אַ קרבן פון טעררערישע הענד.

לאָדזער נ.פּ.ר. קענען זיך קיין אָרט נישט געפינען

(§) ווי בעקאַנט, קאָכט זיך שוין אַ לענגערע צייט צווישען די לאָדזער נ.פּ.ר. מען שמועסט, אַז די „לינקע" זאָלען איבערנעהמען צו די נײַ געבאָקענע נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען און פערקעהרט, אַז זיי זאָלען זיך צוריק פעראייניגען מיט די „רעכטע". דער ענין זאָל ענדגילטיג אויפגעקלערט ווערען אויפ'ן צוזאַמענפאָהר דעם 20-סעפּטעמבער אין טאָמאַשאָוו.

רעליגיעזע נגינה
יודישע פאָלקס-לידער
אָפּערן - אַריעס
זינגט אין בעגלייטונג פון לאָדזער סימפאָניש אָרקעסטער מאָרגען מיטוואָך, 8.30 אָוונט אין העלענאָוו ר' משה
קוסעוויצקי
אַלע פּלעצער צום פּרייז זל. 1.04

פון לאָדזער האַנדעלס-געריכט
מבטל געמאַכט די אויפּדלאַשטש פון ד. לוקסענבורג; קאַשינסקי רעגולירט די חובות

קאַזימיערז קאַשינסקי'ן האָט מען פּראָיעקטירט פערעפענטליכט אַ אויפּדאַלאַשטש. שפּעטער האָט דאָס געריכט איינגעפינען סבות פון בייזוויליגען באַנקראָט און דעם ענין איבערגעגעבען דער פּראָקוראַטור. קאַשינסקי איז דאַן אַרעסטירט געוואָרען, אָבער עס איז איהם געלונגען צו בעקומען אַ גלייט. שפּעטער האָט קאַשינסקי זיך פערגליכען מיט די קרעדיטאָרען אויף אָפּצוצאָהלען 20 פּראָצ. פון די חובות אין 4 האַלביעהרליכע ראַטעס.

היות ווי קאַשינסקי'ן איז געלונגען צו בעווייזען, אַז ער איז נישט בעגאַנגען קיין בייזוויליגען באַנקראָט און דאָס שטראַף געריכט האָט איהם בעפרייט האָט דאָס האַנדעלס-געריכט נעכטען בעשטעטיגט די רעגולאַציע און איהם צוריקגעשטעלט אין זיין סוחרישער עהרע.

די ערשטע ראַטע פון אָפּמאַך אין דער הויך פון 5 פּראָצ. דאַרף געצאָהלט ווערען דעם 19-טען נאָוועמבער ד. י.

* * *

אויף דער פאָדערונג פון דער פירמע א. פרידמאַן א. א. האָט דאָס געריכט מיט אַ חודש צוריק פערעפענטליכט אַ אויפּדלאַשטש דוד לוקסענבורג'ן בעזיצער פון אַ פּאַפּיר געשעפט אויף פּיעטריקאָווער 44.

געגען דאָזיגען אורטייל האָט אַדוו. סלאָמינסקי אין נאָמען פון לוקסענבורג'ן אָפּגעגעבען אַ אָפּאָזיציע, פאָדערענדיג צו בעזייטיגען דעם אורטייל, ווייל לוקסענבורג האָט קיינמאָל נישט אויפגעהערט צו צאָהלען.

די פּראָטעסטען מיט לוקסענבורג'ס זשיראָ, וואָס זענען געווען בייגעלעגט צו די אַ טען קענען נישט דינען אַלס בעווייז, אַז ער האָט אָפּגעשטעלט די צאָהלונגען מחמת זיין פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר די וועקסלען אַלס אינדאָסאַנט, איז שוין געווען פערעלטערט נאָך 6 חדשים.

אויב לוקסענבורג האָט נישט בעצאָהלט אין טערמין דער פירמע „סאָלאַילי" די חובות פון אָפענע רעכנונגען, איז עס דערפאַר, ווייל לוקסענבורג בעשטרייטעט די הויך פון דער סומע וואָס די פירמע מאָהנט זיך פאַר פּאַפּיר.

דאָס געריכט האָט אין אַלעם גענומען די אָפּאָזיציע און מבטל געמאַכט די אויפּדאַרלאַשטש.

* * *

אין דער אויפּדאַרלאַשטש פון „יעקב גאָלדבערג און פּנחס הימאַן" בעזיצער פון אַ פאַרבערײ אין אַלעקסאַנדער איז בעשטימט געוואָרען אַלס כינדיק אַדוו. האַרטמאַן.

דאָס געריכט האָט ערפיהלט די ביטע פון געפאַלענעם סוחר מיכאַל קאָן, בעזיצער פון אַ פאַבריק פון וואָל-אויסאַרבייטונגען אויף ווערזשבאָווא 15 און מאַגיעשקי 3 און בעפרייט איהם פון פּאָליציי-אויפזיכט אָנגעמענדיג די גאַראַנטיע פון פאַבריקאַנטען פעראַיין אין אַ הויך פון 5000 זל.

בײ נערווען-רייצבאַרקייט, קאָפּשמערצען, שלאָפלאָזיגקייט, מידקייט, נידערגעשלאָגענהייט, זוחד-געפיהל האָט מען אין נאַטירליכען „Franz Jozef" ביטער-וואַסער אַ הויז-מיטעל אינטער דער האַנד, וואָס רעגולירט אַלע פערדייאונגס שטערונגען גיך און גרינדליך.

91.000 זלאָטים פאַר אַרבייטסלאָזע

(§) די לאָדזער וואָיעוואָדזטווע האָט בעקומען אויף דער אַרבייטסלאָזען-אַקציע פאָלגענדע סומען פאַר פאָלגענדע שטעט:

לאָדז — 30.000 זל. קאַליש — 9.000 זל., פּיאָטרקאָוו — 1100 זל., טאָמאַשאָוו מאַזאָוויעצקי — 4000 זל., פּאַביאַניץ — 8000 זל., קאָנסטאַנטין — 1.000 זל., אָזאָרקאָוו — 2.000 זל., זדונסקאַ-וואָליאַ — 1.500 זל., זגערזש — 7.000 זל. רודאַ-פּאַביאַניץ — 1.500 זל., ראַדאָמסק — 2.500 זל., און פאַר די אָפּטיילונג פון לאָדזער פּאָוויאַט — 9000 זל. סך-הכל 91.000 זל.

גאָלד-פראַנק

(א.ג.) פון 15 אויגוסט האָט דאָס באַהן-מיניסטעריום פעסטגעשטעלט דעם ווערט פון גאָלד פראַנק און פּאַסט-פּאַקעטעהר אויף 12 פּר. אַנשטאָט ווי ביז איצט אויף 10 פראַנק.

זאַל פילהאַרמאָניע
20 נאַרוטאָוויטשאַ 20
היינט דינסטאָג, דעם 23. אויגוסט 9 אָוונט
גראַנדיעזער יודישער
פאָלקס-קאָנצערט
איינציגע פרוי אין דער וועלט אַלס חזנ'טע
פאַני רובינא
וועלכע האָט זיך בעריהמט געמאַכט אין ענגלאַנד, זיד-אַפריקע, פראַנקרייך און אין בעלגיען מיט איהרע חזנ'ישע געזאַנגען, וועט צום ערשטען מאָל אין לאָדז צוזאַמען מיט'ן
לאָדזער סימפאָנישען אָרקעסטער
דיריגענט - הערץ רובין,
אויספיהרען אַ גלענצענדען פּראָגראַם וואָס וועט בעשטעהן פון:
1) חזנ'ישע,
2) יודישע פאָלקס-לידער,
3) ראָמאַנסען,
4) יודישע לידער-פּאָפּורי
בילעטען שוין צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

ווי אַזוי כ'האָב אַרעסטירט צאַר ניקאָלאַי דעם צווייטען
6) סענסאַציאָנעלע שילדערונג, איבערגעגעבען פון אַ רעוואָלוציאָנערען שטאַב-אָפיציר

ווען איך האָב איהם אָבער ערקלערט אַז איך מוז אַריין אינוועניג, האָט ער קאַטעגאָריש זיך אָפּגעזאָגט אַריינצולאָזען. ס'איז שטרענג פערבאָטען — אונטער דראָהונג פון דערשיסען...

— אויב אַזוי טאָ שיקט מיר אַרויס אייער עלטסטען — האָב איך געזאָגט.

ס'איז אַרויס צום טויער אַ יונגער אָפיציר. מאַכענדיג אַ וואָשנע און טרויעריגע מינע האָט ער מיר באַלד ערקלערט דאָס זעלבע:

„קיינעם נישט, און פאַר קיין פאַל נישט אַריינלאָזען אין פּאַלאַץ"!

— זייט רויסען, הער אָפיציר, — האָב איך זיך אָפּגערופען, אַז איך בין אַהערצו געקומען מיט אַן אויסערגעווענליך וויכטיגער שליחות פון פּעטערבורגער סאָלדאַטען און אַרבייטער ראַט. אָט האָב איך מאַנדאַטען פון איספּאָלקאָם.

איהר קענט אָבער נישט פערלאַנגען, איך זאָל דאָ, אויפ'ן פּראָסט אַרויסנעמען די מאַנדאַטען, נישטאָ בכלל אַזעלכע אינסטרוקציעס וואָס זאָלען פאָראויסזעהן אַלע מעגליכקייטען.

איבעריגענס, הער אָפיציר, וועט איהר מיר ענטשולדיגען אויב איך וועל אייך זאָגען, אַז נישט איך ביי אייך דאַרף זיך לערנען, נאָר איהר, ביי מיר..

דער יונגער אָפיציר האָט זיך אָפּגערוקט האָט מיר דורכגעלאָזען אינוועניג און דער ערשטער שווערער שריט איז שוין געווען געמאַכט. מיר זענען שוין פון דעם זייט טויער אין בנין פון דרויסענדיגען קאַראַאול פון פּאַלאַץ.

איך האָב איבערגעלאָזען מיין געהילף, דעם קאַפּיטאַן טאַראַסאָוו אין אויטאָ. ער זאָל בלייבען פריי אויף יעדען פאַל וואָס קען פּאַסירען און איך בין אַריין אין קאַנצעלאַריע פון קאַראַאול בנין.

איצט האָב איך לאַנגזאַם אַרויסגענומען די מאַנדאַטען און האָב עס בעוויזען דעם יונגען אָפיציר. ער איז געבליבען שטעהן אַ דערציטערטער.

— טאָ וואָס זשע פערלאַנגט איהר פון מיר?

— איהר דאַרפט מיר אַריינפיהרען אין אינוועניגסטען קאַראַאול-צימער.

— וואָס רעדט איהר אַזעלכע רייד, איך האָב דאָך קיין רעכט נישט געהאַט אַפילו אייך אַריינצולאָזען אַהערצו. גענעראַל קאָרנילאָוו האָט...

עס האָט מיר ווידער אַ צופּ געטון ביים האַרצען. אַלץ דער זעלביגער גענעראַל קאָרנילאָוו. אַקאָרשט איז ער מיט אונז געזעסען אין „איספּאָלקאָם" און מיט איהם נאָך פיל אַנדערע גענעראַלען. ער האָט בעדאַנקט פאַר'ן גרויסען כבוד אָנצופיהרען מיט'ן רעוואָלוציאָנערען מיליטער. איך האָב מיר דערמאָנט דעם מאָדנעם בליאַסק פון זיינע אויגען ווי ביי אַ טיגער וואָס גרייט זיך אַ שפּרונג צו טון אויף זיין קרבן...

— האַ? איהר האָט אַ בעפעהל פון קאָרנילאָוו'ן? פּאַרהאַן אָבער בעפעהלען וואָס קלינגען עפּעס מעהר.. איך ברענג אייך דאָ אַ בעפעהל פון רעוואָלוציאָנערן פאָלק. איהר וועט אַזוי גוט זיין מיר צופיהרען ביז'ן אינוועניגסטען קאַראַאול.

— איך קען אָבער נישט אָפּטרעטען פון פּאָסטען... ערלויבט מיר אַרויסצורופען דעם קאָמענדאַנט פון פּאַלאַץ.

— רופט אַרויס, אָבער — קיין איבעריג וואָרט אין טעלעפאָן...

אין עטליכע מינוט אַרום איז ערשינען דער קאָמענדאַנט פון פּאַלאַץ, ראָטמייסטער קאָצעבו. אַ קיילעכדיגער, אַ פערקעמטער אין אַ מונדיר פון אולאַנער-פּולק, מיר סאַלוטירען איינער דעם צווייטען און בעקענען זיך. דער אָפיציר ראַפּאָרטירט וועגען מיין קומען אַהערצו. דער קאָמענדאַנט לייענט איבער מיינע מאַנדאַטען.

— אין די אינוועניגסטע קאַראַאול-צימערן? עס הויבט זיך גאַרנישט אָן! דער עלטסטער פון קאַראַאול ווערט שוין אָפּגעשיקט אין ערסט פאַרן דורכלאָזען אייך דורכ'ן טויער. מיר האָבען נאָר אַ שטרענגען בעפעהל פון דער געזעצליכער מאַכט.

— נו, און דער סאָלדאַטען און אַרבייטער-ראַט איז בײ אייך קיין געזעצליכע מאַכט? איך גאַראַנטיר, אַז דער עלטסטער פון קאַראַאול וועט גאַרנישט האָבען דערפאַר וואָס ער האָט אונז דורכגעלאָזען. איך מוז אייך אָבער אויפמערקזאַם מאַכען, הער קאָמענדאַנט אַז איהר האָט אַ קורצען זכרון... זינט דער מלוכה-איבערקערעניש פון 27 פעברואַר איז נישט מעהר ווי 10 טעג אַוועק...

— יאָ, אָבער אייער „איספּאָלקאָם" דאַרף דאָך בעגרייפען, אַז מען קען נישט אַוועקשטעלען מענשען אין אַזאַ לאַגע... אייער סאָלדאַטען-ראַט האָט דאָך אַליין אויך אָנערקענט דער צייטווייליגער רעגירונג און איהר קומט איצט אַהער מיט אַ פעראָרדנונג, אַז מיר זאָלען נישט פאָלגען די בעפעהלען פון דער רעגירונג, נאָר אונטערוואַרפען זיך דעם ווילען...

— וועמעס ווילען, הער ראָטמייסטער? לאָזט מיך שוין אַליין פערענדיגען רעדען, דאָ איז שוין נישט בלויז ווילען נאָר אויך דער כוח..!

דער ראָטמייסטער האָט זיך אומגעקוקט אין טיר.

— שרעקט אייך נישט הער קאָמענדאַנט, איך בין דאָ איינער אַליין. מיינע זעלנער מיט וועלכע איך בין אַהערצו אָנגעקומען שטעהן דערווייל אויף דער באַהן-סטאַנציע פון צאַרסקאָיע סיעלאָ. נו, איז וואָס. געהען מיר אין אינעוועניגסטען קאַראַאול צימער?

— איך מוז פריהער טעלעפאָנירען צום גענעראַל קאָרנילאָוו.

— איהר וועט דאָס נישט טון.

דער קאָמענדאַנט האָט פערריסען דעם קאָפּ און אָפּגעמאָסטען מיר פון קאָפּ ביז די קנעכלען, האָט שנעל זיך אַ מגעדרעהט און איז אַוועק צום טעלעפאָן-אַפּאַראַט.

איך האָב אַ שטעל געטון אַ טריט פאָראויס... אויב אַזוי, זייט איהר אַרעסטירט, הער קאָמענדאַנט'..

(דאָס ווייטערע קומט)

די אָפּאָזיציע בענייט איהרע אַנגריפען געגען דער רעגירונג

(ענדע פון זייט 3)

דער צונג, אַז אויפ'ן געביט פון פּראָזעלאַגיע זענען זיי מיט קאָנקורענצלאָז. געוועהנליך איז אָנגענומען, אַז דאָס וואָס שפּיגעלט אָפּ די ווירקליכקייט. אָבער דאָ דאַרף די פּראָזע פערשטעהן די ווירקליכקייט, פעלשען זי, פערלייקענען".

די דאָזיגע ווערטער זענען געווענדעט מצד'ן פּעפּעסישען אָרגאַן אויפ'ן חשבון פון פּולק. סלאַוועק'ס רעדע אויפ'ן לעגיאָניסטען-צוזאַמענפאָהר.

„מיט וואָס אַנדערש קאָנען זיי זיך בערוהמען, אויב נישט מיט דער פּראָזע? אין דאָך די פּראָזע דאָס איינציגע, וואָס בערעכטיגט זיי צו האַלטען זיך אַזוי קראַמפּהאַפט פאַר די בענקלעך, אויף וועלכע זיי האָבען זיך אַרויפגעדראַפּעט".

אַדאָלף נאָוואַטשינסקי, וועלכער האָט איניגע טעג געהאַט אָפּגעשטעלט זיין ווילדע, עקעלהאַפטע יודען-העצע, האָט נעכטען ווידעראַמאָל אויסגעשטורעמט זיינע פערפוילטע אַנטיסעמיטישע צוין. אויף רומעניען האָט לעצטענס בעקומען צוויי הלוואות, איז עס אַ בעווייז, אַז די יודישע איינפלוסען אין דער וועלט זענען שטאַרק געפאַלען. וואָרום אויב די יודען וואָלטען נאָך געהאַט עפּעס צו זאָגען, וואָלטען זיי נישט דערלאָזט צו די הלוואות. אין דעמזעלביגען אַרטיקעל זאָגט אָבער נאָוואַטשינסקי, אַז אין דעם נישט צושטאַנד קומען פון אַ רומעניש-סאָוויעטישען נישט-אַנגריפס-פּאַקט זיינען שולדיג די יודען. זיי ווילען נישט אָנערקענען בעסאַראַביען פאַר רומעניען און אויף זיי שטיצט זיך די סאָוויעטן מאַכט. אַלזאָ, די יודען האָבען געוואַלדיגע השפּעות. אָט אַזאַ אומזיניגע פּלוידערט ווערט אָפּגעדרוקט אין אַ צייטונג, וואָס רעפּרעזענטירט אַ בעוועגונג, וועלכע חלום'ט וועגען קומען צו דער מאַכט.

—§§—

בעסטיאַלישער מאָרד אויף דער גאַס

אַלפאנס שלאָגט טויט אַ יונגע גאַסען-פרוי, וועלכע איז אַנטלאָפען פון זיינע מערדערישע קלעפּ און איהם אויפגעהערט אוועקצוגעבען די פערדינסטע

דער חיה'שער מערדער וועט געשטעלט ווערען פאַר אַ שנעל-געריכט

נעלטען איינגער זענען די דורכגעהער פון דער קאַלענבאַלאַ גאַס (באַלוט) גע־גען עדות פון אַ בעסטיאַלישען מאָרד־באַט איבער אַ יונגער פרוי.

אַ דורכפאָהרענדיג צופעליג אויף אַ דראָזשקע די גאַס האָט אַ געוויסער פּאָ־ליצײ־אַגענט בעמערקט, ווי עפּעס אַ פאַנסעדישן שלאָגט מערדערליך יונגע פרו, מיט אַ מעסער מאַכט ער איהר איינגע שווערע וואונדען און ווען זי איז שוין אַ פּער'חלש'טע געלעגען אויף דער ערד, האָט ער דערהויבען פון דער גאַס אַ שטיין פון 10 קילאָ און איהם געוואָרפען אויף זיין אונגליקליכען קרבן, צושמעטערנדיג איהר דעם קאָפּ. דער אַגענט האָט זיך דאַן מיט אַ רעוואָלווער אין האַנד געוואָרפען אויף דעם חיה'שען מערדער, וועלכער האָט אפטוענדיג דאָס גרויזאַמע שטיקל אַר־בייט, געפרובט אַנטלויפען. דעם אַגענט איז געלונגען צו כאַפּען דעם מערדער און אויף דער דראָזשקע איהם אָפּגע־פיהרט אין פּאָליצײ און גלייכצייטיג אַלאַרמירט די גיכע הילף. דער דאָקטאָר פון דער פּאָגאָטאָוויע האָט אָבער שוין נישט מעהר בעוויזען. ווי צו קאָנסטאַ־טירען, אַז די פרוי איז דער'הרג'עט גע־וואָרען דורך בעקומען דריי שווערע וואונדען פון אַ מעסער הינטערוויילעכיג און אַ צושמעטערטען קאָפּ־שאַרבען אין מוח. אויפ'ן אָרט פון געשעהעניש איז פאַר אַנגעקומען אויספאָרשונגס־פּאָ־ליצײ, וועלכע האָט פעסטגעשטעלט, אַז די דערמאָרדעטע איז די 28־יעהריגע פּראָסטיטוטקע פראַנציסקאַ וואָלטשינ־סקאַ, אָהן אַ שטענדיגען אַדרעס; דער מערדער ווידער איז דער באַקאַנטער כושענער אין אַלפאָנס בראָניסלאַוו מאַר־טשיניאַק, 36 יאָהר אַלט, אין ערגיץ נישט געמעלדען, וועלכער איז געוועזען דער דערמאָרדעטער'ס „חתן" און „בע־שיצער".

אַ געשמירטער אין קעמען און דער מערדער אָפּגעפיהרט געוואָרען אין פּאָ־ליצײ־אוימאָ פון קאָמיסאַריאַט און דער פּאָליצײ־קאָמענדע, וואו ער איז איבער־געגעבען געוואָרען דער פּאָליצײאישער אויספאָרשונגס־מאַכט. די אונטערגעגנ־מענע אויספאָרשונג האָט פעסטגע־שטעלט די סבה פון דער חיה'שער טאַט און דערמיט אויפגעהויבען דעם פאָר־האַנג פון גיהנום פון די אומגליקליכסטע פון דער אונטער־וועלט, וועלכע, זייענדיג פערשטויסען. פון דער געזעלשאַפט, זענען זיי אונטערגעוואָרפען זייערע „אַפּיטרופּ־סים" — מערדער, וואָס נוצען זיי אויס אויפ'ן ערגסטען אופן.

די 28־יעהריגע פראַנציסקאַ וו. איז אַריינגעפאַלען אין די הענד פון מער־דערישען מאַרטשיניאַק, וועלכער האָט בײַ איהר צוגענומען איהר גאַנץ „פער־דינסט" און דערצו זי נאָך געשלאָגען מכת־רצח. נישט קענענדיג מעהר איבער־טראָגען די מערדערישע קלעפּ האָט זי געפרובט אויסבעהאַלטען זיך פון איהר בעשיצער און לעצטענס אינגאַנצען פון איהם אַוועק.

מאַרטשיניאַק'ן האָט אָנגעהויבען אויס פעהלען געלד אויף צו שיכור'ן. אַנ'אָנגעצינדענער פון רציחה האָט ער בע־שלאָסען זיך פליטיג נוקם צו זיין אין זיין געוו. פּרנסה־געבערין. אַ לאַנגע צייט האָט ער זי אַרומגעזוכט און נישט געקענט געפינען. נעכטען אָווענד האָט ער זי פּלוצים בעמערקט אויף דער גאַס און אויף קלעפּ־לשון גענומען מיט איהר אײַנ'טענה'ן, אַז זי זאָל איהם אָוועקגע־בען די פערדינסטען און צוריקקעהרען צו איהם. ווען זי האָט גענומען שרײַען פון ווייטאָג, האָט ער אַרויסגענומען פון טאַש אַ שפּרענזשינע־מעסער און איהר איינגע מאָל אין איהר אַריינגעשטאָ־כען. ליתר תוקף האָט ער איהר נאָך געגעבען מיט'ן 10־קילאָ'דיגען שטיין אין קאָפּ און צושמעטערט איהר שטיקלעך.

די אויספאָרשונג ווערט געפיהרט לויט די כללים פון שנעל־געריכט און עס דראָהט איהם טויט־שטראָף.

ביטערער סוף פון אַ „שטרוי'ענעם אלמן"

די „עולה־רגלניצע" האָט איבערגעטעכטיגט אין זיין בעט און ער... האָט זיך אַרומגעדרעהט אַ גאַנצע נאַכט אין גאַס

(§) קיין טשענסטאָכאָוו זענען לעצ־טענס אָנגעקומען גרופּעס עלה־רגל'ני־קעס, צוו. אַנד. איז אויך געקומען די לאָדזשערין מאַריאַנאַ שימאַנסקאַ פון קי־לינסקאַ 60. אין משך פון צוויי טעג האָט זי געהאַלטען אין איין אַרומזוכען אַ וואוינונג אויף איבערצונעכטיגען.

מאַכט זיך אַ מעשה און די פאַמיליע פון וולאָדיסלאַוו ביעלטשאַק איז זיך אַביסעל אוועקגעפאָהרען צו געסט. דער „שטרויענער אלמן" האָט נישט לאַנג געטראַכט און פערבעטען די שימאַנסקאַ צו זיך אויף נאַכט־לעגער. ער האָט איהר נישט ערקלערט דעם מין פון זיין גוטסקייט, נאָר פּראָסט פּשוט: היות בײַ איהם איז דאָ אַ גרויסע פאַמיליע, קען בײַ איהם נישט שלאָפען מעהר ווי העכסטענס איין פרעמדע פּערזאָן און דאָס נאָר פון פרויען־געשלעכט. וועלכע וועט שלאָפען צוזאַמען מיט זיין פרוי אָדער טאָכטער. שימאַנסקאַ האָט זיך געלאָזט לאַנג בעטען און מיט דעם אַלי־טען בעל עברה'ניק מיטגעגאַנגען.

קומענדיג צו ביעלטשאַק'ן אין וואוי־נונג, האָט זי אָבער קיינעם נישט גע־טראָפען. ב. האָט דער שימאַנסקאַ ער־קלערט, אַז זיין פרוי מיט די קינדער קומען גלייך צו געהן. נאָר כדי די פרויען זאָל זיך נישט לאַנגווײַליגען, האָט ער אויפגעשטעלט אַ פלעשעל אויפ'ן טיש, און דאָס פּאָרל האָט גענו־מען צו „ביסלעך". נאָכ'ן פערטען גלע־זעל איז ביעלטשאַק געוואָרען אַנגרײַפע־ריש און גענומען זיך טשעפּען צו די ביעלטשאַק. די לעצטע, דערזעהענדיג דעם אמת'ן מין פון איהר „וואוילטע־טער" האָט אַראָפּגעריסען דעם נאַרדינגען האַלטער פון פענסטער און גענומען ביעל־טשאַק'ן דערלאַנגען, אַז ער זאָל שוין פערזאָגען אַ צענטען.

אויף די געשרייען פון ביעלטשאַק'ן, זענען זיך צוזאַמענגעלאָפען די שכנים, וועלכע האָבען נאָכ'ן אויסהערען, ווענען וואָס עס האַנדעלט זיך, גע'פּסקנ'ט, אַז די שימאַנסקאַ מוז די נאַכט דאָ אי־בערנעכטיגען, ביעלטשאַק דאַגעגען מוז זיך געהן זוכען אַ צווייטען נאַכטלעגער.

די שימאַנסקאַ האָט זיך טאַקע פער־מאַכט אויפ'ן שליסעל און דער „שטרוי־ענער אלמן" ביעלטשאַק האָט געבער אַ גאַנצע נאַכט אַרומגעדרעהט זיך אין גאַס.

אויפ'ן וואונש פון לאָדזשער פּובליקום קומט פאַר מאָרגען מיטוואָך, אין הע־לענאָוו 8.30 אָווענד דער גראַנדיעזער רעליגיעזער קאָנצערט פון וועלט־בע־ריהמטען אויבער־קאַנטאָר ה' משה

קוסעוויצקי

אַלע פּלעצער צום פּרייז זל. 1.04.

די הייזער פון „זופּ"

(§) דער בלאָק נומער 11 פון די הייזער, וועלכע „זופּ" שטעלט אויף אויף נאָווא פּאַביאַניצקאַ, איז שוין אויסגעפערטיגט געוואָרען.

יודישע פרוי שפּרינגט אַראָפּ פון 2־טען שטאָק

(§) די אײַנוואוינער פון קאַראָלעוו־סקאַ 31 זענען נעכטען אויפגעציטערט געוואָרען פון אַ זעלבסטמאָרד, וואָס איז בעגאַנגען די 23־יעהריגע חיה ריבאַק, אײַנוואוינערין פון קאַראָלעווסקאַ 33.

פרוי ריבאַק איז אַרויף אויפ'ן 2־טען שטאָק, געעפענט דאָס פענסטער פון די הויז־טרעפּען און כהרף־עין אַראָפּגע־שפּרונגען.

די זעלבסטמערדערין האָט בעקומען שווערע וואונדען אויפ'ן גאַנצען קער־פּער און אַ מוח־ערשיטערונג.

אין אַ שווערען צושטאַנד איז זי אָפּ־געפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל אויף דרעווגאָווסקאַ. די סבה פון זעלבסטמאָרד איז נישט בעוואוסט.

קינד פון אַן אַרבייטסלאָזען עסט זיך אָן מיט פערסמטע גרעזער

(§) דער 6 יעהריגער באָגדאַן יאַקו־באָווסקי (גלאָוונאַ 6) אַ זוהן פון אַן אַרבייטסלאָזען האָט נעכטען אַרוים אויף די נאָהנטע לאָנקעס. דערזעהענדיג אַ וועלכע גרויסע גרעזער און בלעטער, האָט דער קליינער זיך געמאַכט אַ „סעודה", מיינענדיג, אַז ער עסט שטשאַוו. עטוואָס שפּעטער האָט ער אָנגעהויבען פיהלען שטאַרקע בויך־שמערצען און תיכף דערנאָך איז ער געפאַלען אין חלשות. דער אַרויסגערופענער דאָקטאָר פון דער גיכער־הילף האָט פעסטגעשטעלט, אַז דער קליינער האָט זיך פערסמ'ט מיט אַ אומבעקאַנ־טען סם און אין אַ שווערען צושטאַנד איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

גנבות אין וואוינונגען

(§) בײַ שלמה ווײַסטוב'ס וואוינונג אויף פּושקינסקאַ 5 האָבען גנבים אַרויס גע'גנב'עט זאַכען בכלל־שום פון 1200 זל.

— פון לעאָן ליפּינסקי'ס וואוינונג אויף... האָט מען צו־גע'גנב'עט מלבושים פאַר 1200 זל.

— מאַריאַנאַ קיעווסקאַ (גראַנסקאַ 9) האָט נעכטען אַרויסגעהאַנגען אויפ'ן באַלקאָן בעטגעוואַנד און אונטער־וואָס־ווען האָט זי דערזעהן, אַז דאָס בעטגע־וואַנד איז נישטאָ.

גאַנץ לאָדזש קומט זיך געזעגענען מיט'ן ליבלינג פון לאָדזשער פּובליקום

ר' משה

קוסעוויצקי

וועלכער טרעט אויף מאָרגען מיטוואָך, 8.30 אָווענד אין „העלענאָוו" מיט אַ גראַנדיעזן־רעליגיעזן־קאָנצערט

אַלע פּלעצער צום פּרייז זל. 1.04

„פערזונקען" די אַנטיסעמיטען...

אַ בילדעל פון „העלענאָוו"

דער יונגער יוד לאָזט נישט בעלײַ־דיגען זיין נאַציאָנאַלע כבוד. דער יונ־גער יוד, וואָס טרייבט ספּאָרט, ווײַס, ווי צו ענטפערן אויף כוליגאַנישע אָנ־פאַלען, אָדער סתם אויף יודען־פיינד־ליכע אַרויסטריטען. דאָס איז שוין הײַנט אַ בעקאַנטע זאַך און מען דאַרף נישט וועגען דעם זיך צושרײַבען. מיר ווילען אָבער איצט פערצײכענען אַ גאַנץ אינ־טערעסאַנטע פערטיידיגונג פון נאַציאָנא־לען כבוד נישט מיט דער פויסט, נאָר מיט דער שכל, מיט דער געשיקטער שטיק פון אַ כאַריסט...

ומעשה שהיה כך היה:

אַ גרופּע יודישע יונגעלייט און מער־לעך זעצען זיך אַוועק אין העלענאָוו אויף אַ באַנק. דערנעבען שטעהט אַ צווייטע באַנק און אויף דער באַנק זיצט אַ פּוילישע פּאַנגע, מיט'ן קאָפּ פער־גראָבען אין אַ שניט'ס שוין און... קוקט צו דער לבנה.

דערפיהלט די פּאַנגע יאַדוויגאַ, צי נע־נאָוועפאַ זיך איינבעקוועם אין דער גע־זעלשאַפט פון די יודישע יונגעלייט און מערלעך און טראַכט, ווי אַזוי ווערט מען זיי פּטור. געזוכט און געפונען, ריכט זי זיך אָן צום קאָכאַנעק הויך אויף אַ קול:

— די „פּאַרשיווע זשידעס" זענען דאָ אָהערגעקומען גרענערן, אַ כאָלערע אויף זיי...

די יודישע יונגעלייט און מערלעך הע־רען אויס די בעליידיגונג און עס טוט זיי אַ בריה אין האַרץ. מען וואַרפט זיך איבער מיט בליקען איינער צום אַנ־דערן, אָבער איינער עמיץ בעווײַזט נאָך צו עפענען דאָס מויל און געבען אַנ־ענטפער, אויף דער פּלאַצירונג כאָפּט דער קאַוואַליער אַ מויל און הייבט אָן צו זינגען.

ער האָט געזונגען אַזוי, אַזוי, אַזוי, „יאַשקע פאָהרט אַוועק". ער האָט גע־זונגען אַזוי יודיש פאָלקס־לידעל נאָך אַנדערן. ער האָט אויסגעזונגען דעם גאַנצען רעפּערטואַר פון „שיר"־כאָר, ער האָט געזונגען אַ האַלבע שעה — אַ שעה און מעהר. זיין געזאַנג האָט צוגעצויגען אַלע איינער און נאָך דאַמען און נאָך איינעם. דורכגעהענדע יודישע בחורים און מערלעך האָבען דערהערט שעהן זינגען און האָט מען גענומען שלעפּען שטיהל און בענק. עס איז ווי צוזאַמענגעוואַקסען אַ עולם. ערשט דאַן האָט די פּאַנגע יאַדוויגאַ צו געגאַנגען אַ אויפגעהויבען דעם קאָפּ פון שניט'ס שוים און אוי, אַ קלאָג, אַזוי פיל „זשידעס" און „זשי־דאָבקעס" זענען פערזאַמעלט און קוקען זיך צו צו איהר ליבעם פּלימע...

מיט פלאַמענדיגע באַקען און אַראָפּ־געבויגענעם קאָפּ האָט די פּאַנגע מיט איהר קאָכאַנעק זיך אָפּגעטראָגען פון געפעהרליכען אָרט. ערשט דאַן האָט דער „כאָריסט" ק—ן אויפגעהערט זינ־גען. ער איז שוין געווען הייזעריג און אויף דער בקשה פון עולם, ער זאָל נאָך זינגען, האָט ער געענטפערט:

— איך האָב געזונגען צוליב אַ צוועק, צוליב נאַציאָנאַלע אַמביציע. איך האָב מײַן כאָמיספּאַקציע בעקומען, איך האָב זיי פערזונקען... איצט גענוג.

דער עולם האָט האַרציג געלאַכט דער פון, ווי אַזוי דער יודישער יונגערמאַן האָט „פערזונקען" די יודען־פײַנד.

—פּ.

„מכבי"־לאַגערן אין פּוילן

וואַרשא. (יטא) אין ביאַליסטאָק איז געשלאָסען געוואָרען אַנ'אינסטרוק־טאָרען־קורס פון „מכבי". דעם קורס האָבען געענדיגט 40 צוהערער. סוף חודש וועט געענדיגט ווערען דער קורס און דעם אינסטרוקטאָרען־לאַגער אין נאָווי־טאַרג.

לויט דער איניציאַטיוו פון „מכבי" אָרגאַניזירט זיך אַ פערבאַנד פון יודישע ספּאָרט־אינסטרוקטאָרען. דער פערבאַנד וועט בעזאָרגען מיט אינסטרוקטאָרען די פּראָווינץ־קלובען און וועט זאָרגען פאַר העכערן די קוואַליפיקאַציעס פון די יודישע ספּאָרט־אינסטרוקטאָרען דורך אַרויסגעבען אַ ספּעציעלען ביולעטין, אָרגאַניזירען קאָנפערענצען, סעמינאַרען א.א.וו.

וועלט בעריהמטער אויבער־קאַנטאָר משה קוסעוויצקי אין העלענאָוו

מאָרגען, מיטוואָך אָווענד קומט פאָר אין העלענאָוו דער גראַנדיעזער געזעגענונגס־קאָנצערט פון וועלט־בעריהמ־טען אויבער־קאַנטאָר משה קוסעוויצקי.

משה קוסעוויצקי, אַלס אויספיהרער פון רעליגיעזע תפלות, יודישע פאָלקס־לידער און אָפּערן־אַריעס איז בעקאַנט אין דער גאַנצער וועלט און אויך פאַר די לאָדזשער יודען איז יעדער קאָנצערט פון קוסעוויצקי'ן אַ יום־טוב.

די לאָדזשער יודען ליגט נאָך אין זכרון דער ריזיג פּאָפּולערער קאָנצערט פון קוסעוויצקי'ן מיט אַ חודש צוריק, וואו 5.000 פּערזאָן האָבען איהם נישט אַראָפּגעלאָזט פון דער סצענע. און דער ריבער איז נישט קיין וואונדער, וואָס דער מאָרגענדיגער קאָנצערט האָט אַרויס גערופען אַזאַ אינטערעס אין לאָדז.

Dr. med.

N. ROZEN

צאָהן כירורג Somatolog

אַנדזשעיאַ 7 טעל. 216-57

צוריקגעקעהרט

„רעליגיעזע" גנב'טע איינ־געזעצט אין תפיסה

(§) זונטאָג בײַנאַכט האָבען זיך אײַנגעבראָכען פון דער אַכראַנקע אויף פּראַנטשישקאַנער 85 אַרויסגע'גנב'עט רעליגיעזע הפצים, וועלכע ווערען בע־נוצט צו גאָטעס־דינסטען אין ווערט פון 1000 זל. פּאָליציי האָט אין צוזאַ־מענהאַנג מיט דער גנבה אַרויסגע־פיהרט אַ רעוויזיע בײַ סטאַניסלאַוואַ קאַלאַרושעוויסקאַ אין דאָרף גראַבאַ און געפונען אַ טייל פון די צוגע'גנב'עטע הפצים. די „רעליגיעזע" גנב'טע איז אײַנגעזעצט געוואָרען אין תפיסה.

גרויסע שרפה אויף אַ זומער־וואוינונג

פּאַניק צווישען די לעטניקעס. — העכער 10 הײַזער פערברענט געוואָרען. — שאָדען זעהר אַ גרויסער

(§) עתערגעכטען אין אָווענד האָט אויף דער זומער־וואוינונג ליפּקאַ (לענ־טשיצער פּאָוויאַט) אויסגעבראָכען אַ שרפה אין אַ פּויערישער כאַטע, וואָס האָט צוליב'ן שטאַרקען ווינד זיך גע־נומען זיך פערשפּרייטען צווישען די לעטניקעס איז ענטשטאַנען אַ גרויסע פּאַניק און צוליב דער קליינער צאָהל פייערלעשער האָבען די לאָדזשער לעטני־קעס ענדליך אַליין זיך גענומען לעשען דאָס פייער, אָבער צוליב מאַנגעל אין וואַסער איז די רעטונגס־אַקציע געווען זעהר בעשווערט און האָט געדויערט גאַנצע 5 שעה. ערשט פאַרטאָגס איז געלונגען דאָס פייער אײַנצולעשען.

עס זענען אַוועק מיט'ן פייער מעהר ווי 10 הײַזער מיט אַלע ווירטשאַפטס־בנינים. דער שאָדען איז אַ גרויסער.

בעת דער רעטונגס־אַקציע זענען עט־ליכע פייערלעשער אָפּגעברי'הט געוואָ־רען. עס איז נאָך נישט בעקאַנט צי עס זענען נישט געווען קיין מענשליכע קרבנות פון דער שרפה.

אויפ'ן אָרט פון דער שרפה איז אָנ־געקומען די אויספאָרשונגס־מאַכט, וואָס פיהרט די אויספאָרשונג מיט'ן צוועק צו דערגעהן די סיבה פון דער שרפה.

אונטערגעוואָרפען אַ קינד אין פּאַניאַטאָווסקי פּאַרק

(§) אין פּאַניאַטאָווסקי פּאַרק האָבען די דורכגעהער בעמערקט ליגען אײַנגע־וויקעלט אין שמאַטעס אַ קינד אין על־טער פון עטליכע חדשים. פּאָליצײַ האָט דאָס קינד אָפּגעפיהרט אין פינדעל־הויז.

שאָפער הענגט זיך אויף אין אַרעסט אויף זיינע הויזען

(§) דער שאָפער אַלפרעד ראַנקע איז צוליב אַנ'אַוואַנטורע אויפ'ן קאַלי־שער פּאַהן־הויף אײַנגעזעצט געוואָרען אין אַרעסט. זײַענדיג דערפון שטאַרק געקרענקט, האָט ער אויסגעטאָן די הויזען און געבונדען זיך אויפהענגען. מ'האָט עס בעצײַטענס בעמערקט און ראַנקע איז אָפּגעשניטען געוואָרען פון דער „תליה". דער אַרויסגערופענער דאָקטאָר האָט איהם אָפּגעמונטערט און איבערגעלאָזט אין אַרעסט.

—:§:—

ליבע און קייטען

גרויסער סענסאַציאָנעלער ראָמאַן פון דער נאָהנטער פערגאַנגענהייט

(60־טע פאָרזעצונג)

מיט'ן געדאַנק איז ער דורכגעלאָפען זיין גאַנץ לע־בען, דערמאָנענדיג זיך, צי ער האָט עמיצען געטאָן וועלכע עס איז עולה.

אָבער ניין, טויזענד מאָל ניין. ער האָט זיך גאַרנישט פאָרצוואַרפען. דעם פּאָטער האָט ער געליבט. דער שטיף־מוטער האָט ער נישט געטאָן דאָס מינדסטע בייזס. ער האָט בלויז געוואָלט לעבען אָדער שטאַרבען פאַר'ן פאָ־טערלאַנד.

ער האָט ווידער געטראַכט וועגען פּטפּאַ'ן, אַז זי וועט בלייבען אַליין אויף דער וועלט, ער האָט זיך צוווײַנט איבער איהר גורל און ענדליך איז ער אַ פערמאַטערטער אײַנגעשלאָפען.

— — — — — — — — — — — — — —

ליידער האָט יאַן העלמפעלד זיך טועה געווען אין זיינע אויסרעכענונגען. דאָקטאָר פּאַרבער האָט אונטער דעם מאַנטעל פון אַנ'אָפּעראַציע זיך געגרייט צו דערלאַנגען איהם אַ טויט־קלאַפּ.

צווישען דאָקטאָר און דעם אַלטען העלמפעלד'ן איז שוין געקומען צו אַ פערשטענדיגונג. דער פערברעכערי־שער פּאָטער איז מסכים אויף אַנ'אָפּעראַציע, כאָטש דער דאָקטאָר האָט געזאָגט, אַז דאָס שמעקט מיט'ן טויט.

אַזוי־נאָך איז אויסגעפאַלען אַ טויט־אורטייל אויף דעם אָרעמען יונגערמאַן, וועלכער האָט געוואוסט דעם פּאָטער'ס געהיימנישען און האָט איהם צו יעדער צייט געקענט דע־מאַסקירען.

בלויז איין געדאַנק האָט געמאַטערט דעם אַלטען העלמפעלד'ן. די איז בלויז זיין זוהן געוועזען אַן עדות פון פערברעכען, ווייסט נישט אַמאָל גטעפּאַ אויך דערוועגען. איך מוז זי אונטערזוכען, אויספאָרשען.

— און אויב זי שטו'סט זיך עפּעס אָן אויב זי ווייס מעהר, ווי זי דאַרף נו, וועל איך מיט דעם דאָזיגען דינסט־מיידעל לײַכט זיך אַנ'עצה געבען.

דאָקטאָר פּאַרבער איז שוין געשטאַנען אין דעם אַזוי־גערופענעם אָפּעראַציע־צימער, אין דעם פינסטערען און אונהײַמליכען צימער, וואָס האָט גאַרנישט אויסגעזעהן. אַז מענשען זאָלען אַרײַנקומען אין איהם.

בײַ דער וואַנט איז געשטאַנען אַן אַלטע שאַנק אויף דרײַ פיס, אין וועלכער דער דאָקטאָר האָט געהאַט זיינע כירורגישע אינסטרומענטען.

דאָקטאָר פּאַרבער האָט געעפענט די שאַנק און האָט אַרויסגענומען אַ פלעשעלע מיט עפּעס אַ פליסיגקייט.

— און מען רעדט וועגען מיר, אַז איך בין אַ מענש אָהן אַ האַרץ — האָט ער געזאָגט צו זיך מיט אַ ביטערע שמייכעלע אויפ'ן פּנים.

דער ערשט נישט לאַנג ענטדעקטער כלאָראָפאָרם וועט איהם אַזוי אײַנשלעפערן, אַז ער וועט זיך מעהר נישט אויפוועקען.

אין דער זעלבער מינוט האָט עמיצער אָנגעקלאַפּט אין דער טיר.

— ביטע אַרײַן! — האָט דער דאָקטאָר אויסגערופען.

אין דער טיר איז געשטאַנען אַן עלטערער מענש מיט קורץ־געשוירענע גראָהע וואָנסעס און האָר, ער איז געווען אָנשטענדיג אָנגעטאָן און האָט געהאַלטען אין דער האַנט אַ שטעקעלע מיט אַ גאָלדענער גאַלקע.

דאָקטאָר פּאַרבער, דערזעהענדיג דעם אַרײַנגעקומע־נעם, האָט אַ ציטער געטאָן.

— אַך, וואָס פאַר אַ סורפּריז — האָט ער פרעהליך געזאָגט.

— גוט מאָרגען, קאָלעגע — האָט דער גאַסט געענט־פערט — איהר האָט דערמאַנט וועגען אַ שווערער אָפּעראַ־ציע, וועגען אַ מוח־טרעפּאַנאַציע. איך האָב געהאַלטען פאַר נויטיג צו זיין אַן עדות פון אַזאַ אָפּעראַציע. — אפשר וועט דער קאָלעגע ערלויבען און מיר געבען אויף אַ ווײַלע אײַער טאַבאַקערקע איך וועל זי אָנפילען מיט אויסגעצייכענטען טאַבאַק.

— איך דאַנק אײַך — האָט געענטפערט דאָקטאָר פּאַרבער. — איך זעה, אַז עס איז אײַך אַ סך נישט געבליבען. גיט בעסער אײַער טאַבאַקערקע, איך וועל זי אָנפילען מיט אַ וואונדערבאַרען טיטון, וואָס איך האָב ערשט נישט לאַנג בעקומען פון איינעם פון מײַנע פרײַנד.

— זעהר גערן — האָט דער גאַסט געענטפערט און דערלאַנגט די טאַבאַקערקע, מיט וועלכער דאָקטאָר פּאַרקער איז אַרײַן אין אַנדערן צימער.

דער אַרײַנגעקומענער, בלײַבענדיג אַליין, האָט זיך גלײַכגילטיג אַרומגעקוקט. עס איז נישט אָנגענעהם דאָס, וואָס דאָס צימער איז געווען אַזוי שמוציג און אָפּגעלאָזען.

ווער עס האָט געקענט דעם דאָזיגען שאַרלאַטאַ, האָט גע־וואוסט, אַז ער האָט ליב געהאַט גוטען ווײַן און האָט גע־האַט אַ פולען קעלער מיט ווײַן.

דער גאַסט. וועלכער איז אויך געווען אַ דאָקטאָר וועט פאַר געלד אַלץ טאָן.

— איך האָב אײַך אָנגעפילט אַ גאַנצע טאַבאַקערקע — האָט אויסגערופען דאָקטאָר פּאַרבער, אַרײַנקומענדיג. — פּרובירט איהם און איהר וועט זעהן, וואָס פאַר אַ טײַערן ריח ער האָט.

— יאָ, פײַנער טאַבאַק, מ'זעהט עס באַלד בײַם ער־שטען בליק. — האָט דער גאַסט געענטפערט, שמייכלענדיג. — אָבער אײַגענטליך, וואָס האָב איך אַ תל צו מאַכען פון אַזאַ שעהנעם טאָג און זיך געפינען אין אַזאַ שמוציג און אונהײַמליך צימער? איך קען אײַער געשיקטקייט און איך ווייס אַז יעדע אָפּעראַציע וועט זיך אײַך אײַנגעבען. איך ווינש אײַך ערפאָלג.

יעדע אָפּעראַציע איז געפעהרליך — האָט דאָקטאָר פּאַרבער געענטפערט — מ'קען קיינמאָל נישט וויסען, צי דער פּאַציענט וועט איבערהאַלטען.

— אויב ער וועט עס נישט איבערלעבען איז עס נישט מײַן שולד און אויך נישט אײַערע. איהר וועט אויסשרײַבען אַ טויט־שײַן און איך וועל איהם בעשטעטיגען.

דערוואײַל צום ווידערזעהן, געעהרטער קאָלעגע. איך ווינש אײַך ערפאָלג, צום ווידערזעהן!

פערשטעהט זיך, אַז די טאַבאַקערקע איז געווען אָנגע־פּאַקט מיט געלד.

— פערשאָלטענער לאַפּוטקע־נעמ...ר! — האָט דאָקטאָר פּאַרבער אויסגערופען מיט צאָרן נאָכדעם, ווי דער קאָלעגע איז אַוועק. ווייפיל עס קאָסט מיך אַפּ אַ יאָהר. אָבער עס איז כאָטש גוט, וואָס ער בעגנוגענט זיך מיט געלד.

פאָרטזעצונג קומט

רוזוועלט זאגט צו א פרייע אימיגראציע

אויב מען וועט איהם וועהלען אלס פרעזידענט פון אַמעריקאַ

וואַשינגטאָן. — דער קאַמף צווישען די 2 הויפּט-קאַנדידאַטען אויפ'ן פּאָסטען פון אַמעריקאַנער פּרעזידענט פערשאַרפט זיך פון טאָג צו טאָג. אין בעהויפּט האָט ענטוויקעלט אַ העפטיגע אַגיטאַציע רוזוועלט.

ביז איצט האָט מען געמיינט, אַז דער הויפּט-קאַמף צווישען ביידע קאַנדידאַטען וועט פאָרקומען אויפ'ן באָדען פון פּראָהיבישאָן-געזעץ (אַלקאָהאָל-געזעץ). פאַר אָדער געגען דעם דאָזיגען געזעץ. רוזוועלט איז פאַר אָפּשאַפען דעם פּראָהיבישאָן-געזעץ, און הובער איז געגען דעם.

איצט ווייזט זיך אַרויס, אַז צווישען ביידע קאַנדידאַטען איז פאַראַן נאָך איין וויכטיגער און פּרינציפּיעלער אונטערשיד. הובער איז, ווי בעוואוסט פאַר אַ שטאַרק בעגרענצטער אימיגראַציע קיין אַמעריקאַ. ער האַלט, אַז מען דאַרף נאָך שטאַרקער פערשליסען די טויערען פון די פעראייניגטע שטאַטען.

רוזוועלט דאַגעגען האַלט, אַז אויף דער גאַנצער וועלט דאַרף פאָרקומען אַ פרייע אַיין- און אויסוואַנדערונג. יעדער מענש זאָל פאָהרען, וואוהין ער וועט וועלען. ער האַלט, אַז דאָס וועט לייזען אין אַ גרויסער מאָס דעם וועלט-קריזיס.

פרישע מענשען ברענגען מיט פרישע ענערגיע. נייע מענשען הייסט אַ פערשטאַרקטע קאָנסומציע. דאָס איז די מיינונג פון רוזוועלט'ן, און אין דער ערשטער רייהע וועט ער אַלס אַמעריקאַנער פּרעזידענט, אויב ער וועט געוועהלט ווערען, דורכפיהרען אַ געזעץ וועגען צוריק עפענען די טויערען פאַר אַ פרייער עמיגראַציע אין די פעראייניגטע שטאַטען.

פרעסע-אפּקלאנגען

פון די יודישע וועלט-קאנפערענץ

לאָנדאָן, (יט"א) דער אָרגאַן פון די ענגלישע באַפּטיסטען „באַפּטיסט טיימס" ווידמעט אַ לייט-אַרטיקעל דער יודישער וועלט-קאָנפערענץ אין גענף. די צייטונג האָט אויך אַרויסגעשיקט צו דער קאָנפערענץ פאָלגענדע דעפּעשע: „די ענגלישע באַפּטיסטען בעטען וועגען אַ ברכה פאַר אייער ווערק פון יודען-בעפרייאונג".

* * *

לאָנדאָן, (יט"א) אַ שאַרף נעגאַטיווע אָפּשאַצונג פון דער יודישער וועלט-קאָנפערענץ אין גענף גיט אין לעצטען נומער דער „דזשואיש קראָניקל".

„אויף דער פערזאַמלונג אין גענף, שרייבט „דזשואיש קראָניקל", איז נישט נאָר אויפגעטון געוואָרען גאָרנישט ממשות'דיגעס. נאָר מען האָט אַפילו נישט געפּרובט צו רעדען וועגען דעם, וואָס קען פיהרען צו אַ בעסערונג פון דער איצטיגער שווערער ווירטשאַפטליכער, פּאָליטישער און סאָציאַלער לאַגע פון די יודען אין פיל טיילען פון דער וועלט. די וויכטיגקייט פון דער קאָנפערענץ איז געווען דער הויפּט מאָטיוו, צוליב וועלכען דאָס ענגלישע יודענטום האָט זיך ענטזאָגט אין איהר צו בעטייליגען און די דאָזיגע שטעלונג האָט זיך אַרויסגעוויזען אַלס ריכטיג.

* * *

בערלין. (יט"א) דער היטלעריסטישער „פעלקישער בעאָבאַכטער" ווידמעט אַ גאַנצע זייט דער יודישער וועלט-קאָנפערענץ אין גענף, וועלכע ער בעצייכענט אַלס פערזאַמלונג פון אינטער-נאַציאָנאַלען יודענטום. דער היטלער-אָרגאַן ציטירט הויפּטזעכליך די רעדעס פון ד"ר קאַרעווסקי און ד"ר גאָלדמאַן, וועלכע ער נוצט אויס, כדי אָנצוגרייפען די פּאַפּען-רעגירונג אַלס פּראָיודישע. אין אַלע אַרטיקלען און נאָטיצען שווימעלט פון די ווילדסטע יודען-העצערישע אויסרופען.

—§—

געשפּאַנטע בעציהונגען צווישען עבר-הירדן און דעם קעניג איבן-סאוד

ירושלים. (יטא) ווי די אַראַבישע פּרעסע מעלדעט, האָט דער קעניג איבן-סאוד געשיקט אַ וואָרנונג צום עמיר אַבדולאַ אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אויפשטאַנד פון איבן ראַפאַדאַ, וואָס איז אונטערגעדריקט געוואָרען דורך איבן סאוד. עס געהען אַרום קלאַנגען, אַז אין צוזאַמענהאַנג מיט דער געשפּאַנטער לאַגע וועט אין די נאָהנטסטע טעג פאָרקומען אַ רעגירונגס-ענדערונג אין עבר-הירדן. די גרענעצען צווישען עבר-הירדן און העדזשאַס ווערען שטאַרק פאַרטי-פיצירט. עס איז אויך צוגעפּאַסט געוואָרען אויף אַן אויסערגעוועהנליכער סעסיע דער לעגיסלאַטיוו-ראַט פון עבר-הירדן. אויף אַ פערזאַמלונג פון די שייכים און נאָטאַבלען אין עבר-הירדן איז אַרויסגערוקט געוואָרען אַ פאָדערונג צו ענדערן דעם ענגליש-טראַנסיאָרדאַנישען טראַקטאַט און בעזייטיגען די ענגלישע בעאַמטע.

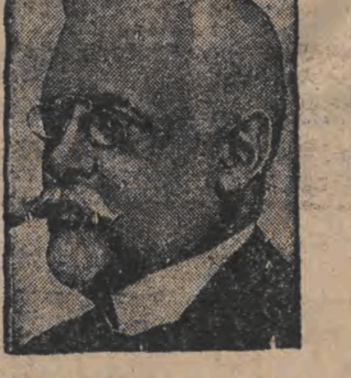

ד"ר ה. שאַבער

דער פערשטאָרבענער ג. עסטרייכישער קאָנזול

דער עלטסטער כתב-יד אין יודיש

בערלין (יט"א) ד"ר שלמה בירנבוים, אַ זוהן פון נתן בירנבוים, האָט אין דער אויסגאַבע „בייטראַגען צו דער געשיכטע פון דער דייטשער שפּראַך און ליטעראַטור" פערעפענטליכט דעם עלטסטען בעקאַנטען כתב-יד אין דער יודישער שפּראַך. עס האַנדעלט זיך וועגען אַ מיטעל-דייטשען כתב-יד פון יאָהר 1396-97: „שריפט וועגען לאָזען בלוט פון די אָדערן לויט די צוזאַמענשטעלונגען פון דאָקטוירים". דער אָריגינאַל געפינט זיך אין שטאָטישען אַרכיוו אין קעלן.

==§==

דער נייער שעף פון אַמעריקאַנער פלאָט

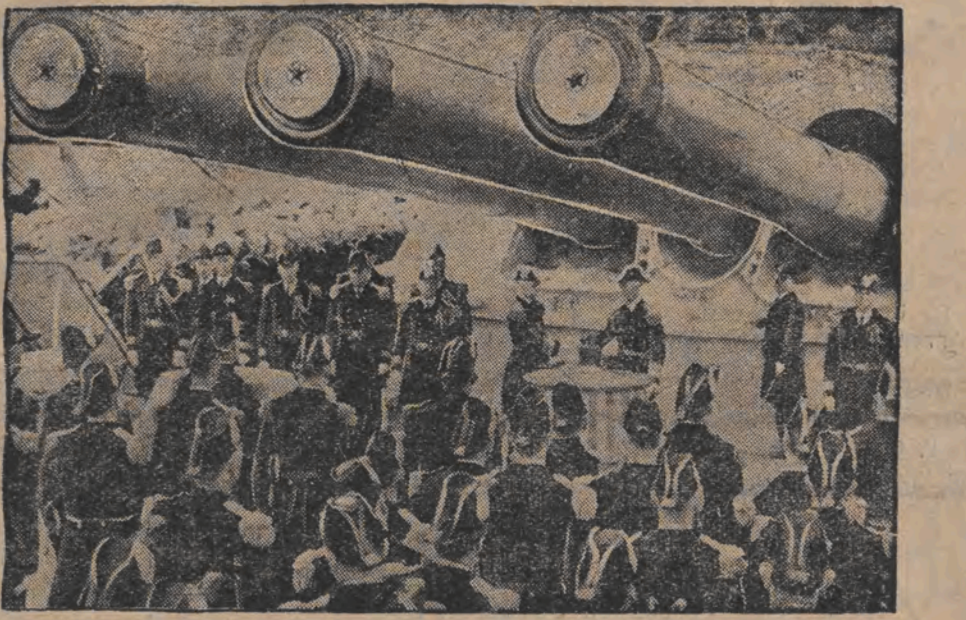

אַדמיראַל ליי (לינקס) ביים איבערנעהמען דעם אַמט פון שעף פון אַמעריקאַנער אַדמיראַל שאַפילד (רעכטס).

די דערטרונקענע שיף „ניאָבע"

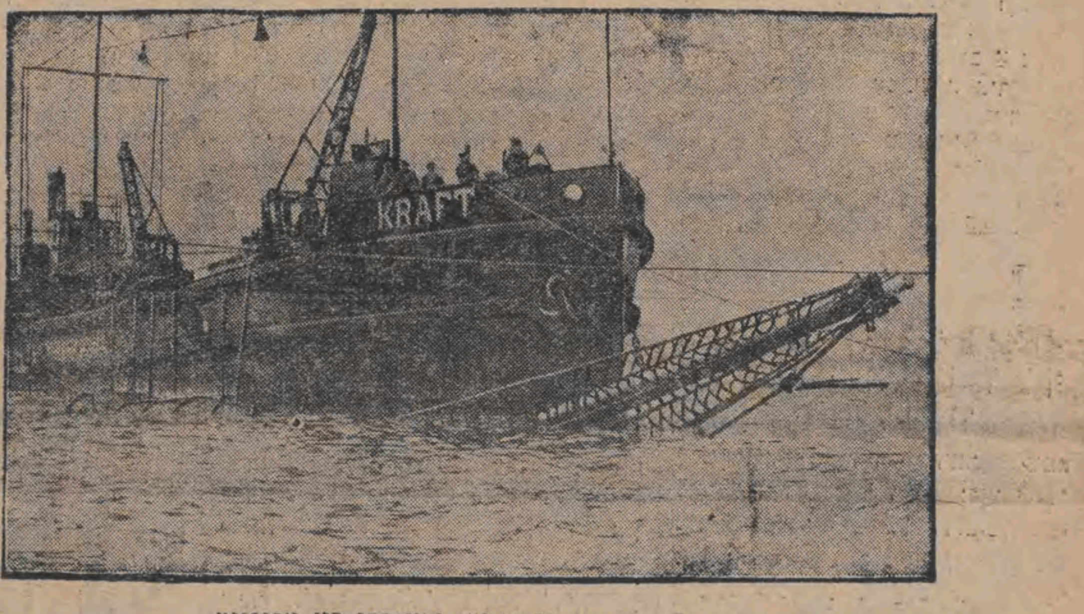

די שיף [illegible] געוואָרען פון אָפּגרונט.

דער מעכטיגסטער עגזאָטישער ראָמאַן

א. נ. „די קעניגין פון דרום"

די עקציע שפּילט זיך אָפּ טיילווייז אין פּאַריז, טיילווייז אויף דער ריוויערע און אויף די קאַראַלען-אינזלען. — —

אין דער הויפּטראָל: Jan Marconi און Kaiss Robba

RAKIETA

איינאיינציג קלאַנג-קינא אין גאָרטען

שענקעוויטשאַ 40, טעל. 141-22

ערשטער קול נו-קינאָ אין לאָדז „SPLENDID" נאַרוטאָוויטשאַ 20

היינט און ווייטערע טעג! אויסערגעוועהנליכע איבעררעשונג פאַר די לאָדזער פון היינט אָן אויפ'ן עקראַן דער ערפאָלג און די רעדע פון אונזער לאַנדסמאַן קוסאָטשינסקי אויף דער אָלימפּיאַדע אין לאָס אַנדזשעלאָס אין לויפען 10 קילאָמעטער, טריומף פון קלאַנג-פילם פּראָדוקציע פון הענריק פּאַמער. רעזשיסער פון זיבעטור און הענרי שאָמעט — א.נ. לויט'ן ווערק פון מאַקס אַלסבערג און אָטאָ העסע אין די הויפּט-ראָלען דער אויסגעצייכענטער Jean Périer און די רייצענדע Anna Bella בעקאַנט פון פילם „איהר מאַיעסטעט די ליבע" אויסערן פּראָגראַם: אויסלענדישע אַקטואַליטעטען. אָנהויב פון די פּעאַנסען 4.30, שבת זונטאָג און חגא 12 מיטאָג. אַפּאַראַטור וועסטערן עלעקטריק. פּרייזען פון די ערשטער ערנידריגט.

„אויספאַרשונג"

Dr. Justman

Zielona 17, tel. 138-99

צוריקגעקעהרט

נעהמט אָן 4-6

NAUCZYCIELKA

średniu wykształceniem seminarjum hebrajskie, (7 lat Palestynie) poszukuje posady w szkole. Oferty S. Birenbum Narutowicza 24.

אבאנסע

— אין — לאָדזער טאָגעבלאַט

האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג

רעטשניצע

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

17 זגערזשער 17

טעלעפאָן 16-33

נעמען אָן דאָקטוירים פון אַלע ספּעציאַליטעטען, ד"ר גאָלדשטיין-פּאַלעק, ד"ר יוסטמאַן, ד"ר מ. קאַנטאָר, ד"ר ציגע, ד"ר ראַקאָווסקי, ד"ר ראַבינאָוויטש, ד"ר רוזשאַנער, ד"ר ווינבערג, ד"ר סטופּעל, צאָהן-אַרצט, גראָדזיענטשיק-קאַראַשיאיראַ ווי אויך ווריזיטען איז שטאָט.

אויגען-קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פּיעטריקאָווער 90 טעל. 221-72

נעמט אָן שטענדיגע אויגען-קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א.אז.וו.) ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9—1 און פון 4—7.30 אָוונט.

טוך- און קאַרט-לאַגער

Sz. Maroko

לאָדז, נאָוואָמיעסקאַ № 2

פּראָנט 1-טער שטאָק, טעל. 159-48.

עמפּפעהלט צום פריהלינג- און זומער-סעזאָן אַ גרויסען אויסוואַהל פון די נייעסטע און בעסטע דאַמען- און הערען-שטאָפען.

טיול-גאַרדינען

מיט פילעי לעצטע מאָדע פיהרט אויס ביליג בלייוויס. זאַוואַדזקאַ 27. לינקס 2-טער שטאָק.

עלטערן!

בעפּגאַהר איהר פערשרייבט אייער קינד אין אַ חדר צום נייעם שול-יאָהר 1932/33 בעזוכט דאָס חדר

„תורה ודת" עם גן ילדים

פּלאַץ וואָלנאָשטשי (ניי שטאָט) 6

בעקענט אייך מיט זיין סדר הלימוד און אופן פון ערציהונג, וועט איהר זעהן, דאָס „תורה ודת" איז דאָס איינציגע מוסטערהאַפטע ערציהונגס-אַנשטאַלט פאַר אייער קינד סיי אין למודי קודש סיי אין למודי חול. אינפאָרמאַציעס און איינשרייבונגען פון נייע תלמידים פון 10—1 טעגליך. קינדער פון 4—8 יאָהר ווערען אַהיים געפיהרט דורך אַ ספּעציעלען מענש.

אויבערקאַנטאָר פיר די גרויסע סינאַגאָגע

אין לאָדז ווערד צוליב דעם טויטען אַלטער און שוואַכען געזונד-צושטאַנד פון יעצטיגען לאַנגיעהריגען אויבערקאַנטאָר, פון זאַפאַרט געזוכט. נור ערשטקלאַסיגע חזנים קענען זיך שריפטליך מיט אויספיהרליכע אָפערטען מעלדען אָן די אַדרעסע.

Komitet Synagogi Łódź, Al. Kościuszki 2

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

1 זאַוואַדזקאַ 1

נאָר פאַר [illegible]-עריישע הוים-קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע [illegible] פון בלוט און אויספלוס אויף טיפּיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערוועז-קראַנקהייטען.

קוואַרץ-לאַמפּ-עלעקטרישער הייל-קאַבינעט-קאָסמעטיק

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונט

זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכם.

בעזונדערע װאַרטע-צימער פאַר פרויען.

וויזיט 3 זלאָטעס

מיט רעכט פון מלוכה-גימנאַזיום

פרויען-גימנאַזיום פון

Eug. Jaszuńska-Zeligmanowa

פּאָלודניאָוואַ 18, טעלעפ. 168-82

די איינשרייבונגען פון נייע שילער אין אַלע קלאַסען נעמט אָן דער סעקרעטאַריאַט טעגליך פון 11 ביז 1 פאַרמ. און פון 5—7 נאָכמ.

ביים גימנאַזיום איז פאַראַן אַ פּרעבעל-שולע „אַ היים פאַר די קליינע" פאַר קינדער פון 4 יאָהר. די דירעקציע.

Zapisy do wszystkich klas

pierwszej w Łodzi wzorowej

7 kl. koedukacyjnej prywatnej Szkoły Powszechnej

(prowadzonej metodą szkoły pracy) oraz do powstającego

Gimnazjum Męskiego Humanistycznego

Zenona Poznera

przyjmuje kancelarja przy ul. ZAWADZKIEJ Nr. 1

I.II p. tel. 237-27

Czesne w szkole powszechnej od Zł. 20 — miesięcznie,

w gimnazjum „ „ 40.— (IV kl.)

w przedszkolu przyjmuje się dzieci od 4 lat.

Dzieci urzędników komunalnych i państwowych korzystają z zniżki

Dr. HALTRECHT

ספּעציאַליסט

פאַר הויט און געשלעכטס-קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

נעמט אָן פון 8-11 פריה, פון 1-2 נאָכמ. און פון 5 ביז 9 אָוו. זונטאָג פון 10 ביז 1 בייטאָג.

השבת אבדה

זונטאָג צווישען 8-9 אָוונט אויף די גאַסען זאַכאָדניאַ צווישען אָגראָדאָוואַ און זאַוואַדזקאַ איז פערלוירען געוואָרען אַ גאָלדען דאַמען-זייגערל און אַ גאָלדענעם בראַנזילעט. דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען געגען בעלוינונג אָפּצוגעבען אויף אָגראָדאָוואַ № 24 צווייטער איינגאַנג וואוינונג 13.

וויכטיג פאַר מחותנים!

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט, אַז נאָך אַ גרינדליכען רעמאָנט איז דער

נייער וויענער זאַל

פּאָמאָרסקאַ 43.

צו פערדינגען אויף חתונות און בעלער מיט אייגענע כשר'ע געשיר, רעיעלע בעהאַנדלונג צוגענגליכע פּרייזען. שפּייזער און קאַמפּ. פּאָמאָרסקאַ 43.

עס ווערט אַרויסגעגעבען געשיר אויף אָפּנויט.

מעבלירט צימער

מיט קוך אָדער אָהן קיך צו עררמיטען מאָנאַטליך ציגעל גאַס 7. רעכטע אָפיצינע 1. שטאָק.

[illegible] אַנאַנאַס-פּריט [illegible]

Drukarnia. E. i M. Hamburskich. Łódź. Piotrkowska 15. Dziennik [illegible]

Odpowiedzialny Red.-wydawca: [illegible]